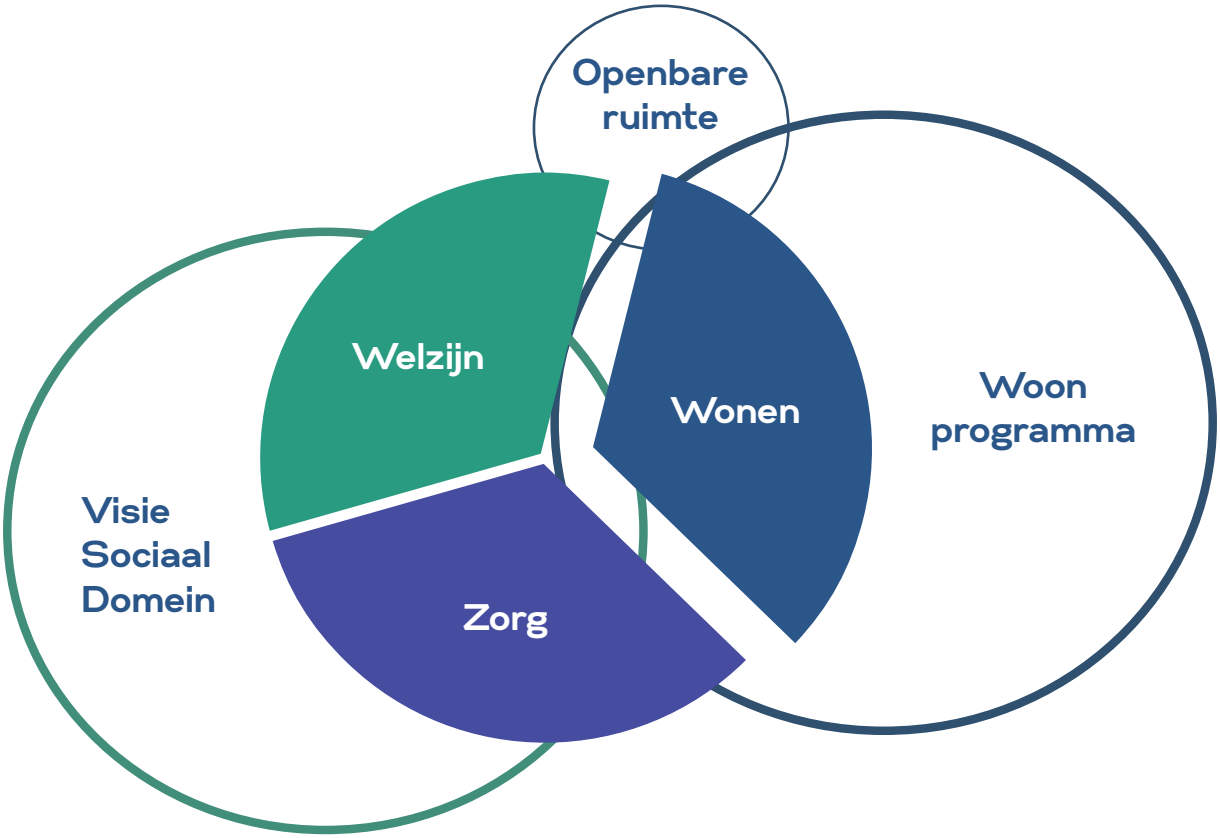
Gemeente Oldebroek

Visie Wonen, Welzijn en Zorg

01 - 12 - 2021

Voorwoord

Voor u ligt de visie op Wonen, Welzijn en Zorg van de gemeente Oldebroek. Allereerst mijn hartelijke dank aan onze lokale partners en inwoners voor hun inbreng en betrokkenheid bij de totstandkoming van deze nota. Ik ben blij dat we zo gezamenlijk een verdiepingsslag hebben kunnen aanbrengen op ons Woonprogramma.

Met elkaar zorgen we ervoor dat onze inwoners ongeacht leeftijd of beperkingen zo prettig en lang mogelijk thuis kunnen (blijven) wonen. Thuis in een zelfstandige koop- of huurwoning, of in (nieuwe) woonvormen in een vertrouwde omgeving. In dit document schetsen we de ontwikkelingen in onze gemeente en de opgaven waar we voor staan. Daarbij is duidelijk dat de bouw van extra woningen en woonzorgplekken hard nodig is. Maar daarmee zijn we er nog niet. Om bij te dragen aan de brede welvaart en een prettig woonklimaat van inwoners is meer nodig. Dat komt door veranderende wetgeving, veranderingen in de samenstelling van de bevolking en veranderende behoeften aan wonen met zorg.

Belangrijke ontwikkeling is bijvoorbeeld dat steeds meer inwoners langer thuis wonen. Wanneer dat lastiger gaat, is ondersteuning en zorg van naasten, vrijwilligers en professionals onmisbaar. Zij moeten ook kunnen blijven helpen. Doordat inwoners ouder worden, krijgen zij ook andere problemen. De zorg wordt zwaarder. Niet alleen in thuissituaties maar ook binnen de muren van zorgorganisaties.

Daarop moeten we ons voorbereiden. Hoe we dat willen doen en wat de rol van de gemeente Oldebroek daarbij is, staat in deze visie. De visie loopt van 2022 tot 2030. Daarbij werken we samen aan een aantrekkelijk en prettig woon-, leef- en werkklimaat voor al onze huidige en toekomstige inwoners. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat iedereen - met en zonder beperkingen - kan blijven wonen in onze gemeente, mee kan blijven doen in de maatschappij en mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar.

Liesbeth Vos – van de Weg,
Wethouder Sociaal Domein

Inhoudsopgave

Voorwoord 3.

1. Inleiding 8.
- **1.1** Doel 8.
- **1.2** Aanpak 8.
- **1.3** Doelgroepen 9.
- **1.4** Leeswijzer 9.

2. Ontwikkelingen Wonen, Welzijn en Zorg 12.
- **2.1** Landelijke ontwikkelingen 12.
- **2.2** Huidige wetgeving en beleid 12.
- **2.3** Adviezen voor een toekomstbestendige zorg 15.
- **2.4** Conclusie 15.

3. Lokale trends Wonen, Welzijn en Zorg 16.
- **3.1** Demografische gegevens 16.
- **3.2** Ontwikkelingen sociaal domein 17.
- **3.3** Advies vanuit Woonprogramma 18.
- **3.4** Conclusie 20.

4. Lokale thema's en visie gemeente 22.
- **4.1** Vergrijzing 22.
- **4.2** Inclusieve samenleving 24.
- **4.3** Informele en formele zorg en ondersteuning 26.
- **4.4** Voldoende woonplekken 29.
- **4.5** Samenwerking in de keten 31.
- **4.6** Rol gemeente 32.
- **4.7** Overzicht visie en ambities 33.

5. Overzicht en samenvatting visie en ambities 34.
- **5.1** Visie Wonen, Welzijn en Zorg 34.
- **5.2** Uitgangspunten 34.
- **5.3** Lokale thema's 34.
- **5.4** Ambities Wonen, Welzijn en Zorg 34.
- **5.5** Concretisering ambities 35.

6. Bijlage Landelijke en lokale kaders 36.

7. Bijlage Landelijke adviezen toekomstbestendige zorg 38.

8. Bijlage Toelichting demografische ontwikkelingen 40.
- **8.1** Inwoners Oldebroek 40.
- **8.2** Ontwikkeling doelgroepen 41.
- **8.3** Informele en formele zorg en ondersteuning 42.
- **8.4** Ontwikkeling woningmarkt 42.

9. Bijlage Praktijkervaringen van partners WWZ 44.
- **9.1** Trends en ontwikkelingen een-op-een gesprekken 44.
- **9.2** Oplossingsrichtingen volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg 46.

10. Bijlage Praktijkervaringen van partners WWZ 49.
- **10.1** Opgaven volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg 49.
- **10.2** Oplossingsrichtingen volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg 51.

11. Bijlage Verwachtingen rol gemeente volgens partners WWZ 54.

12. Bijlage Afkortingen en documenten 57.

13. Bijlage Partners Wonen, Welzijn en Zorg 58.

Visie wonen, welzijn en zorg Oldebroek

Gemeente Oldebroek

Woonprogramma: **minimaal 950 woningen en woonplekken**

Waaronder: 250 levensloopgeschikte woningen en 124 woonzorgplekken

Onze **visie**

Iedereen, met en zonder beperkingen:

- kan zo lang en zo zelfstandig mogelijk blijven wonen in onze gemeente
- kan mee blijven doen in de maatschappij
- voelt zich verantwoordelijk voor elkaar

Zodat onze inwoners zich nu maar ook straks thuis kunnen blijven voelen in onze gemeente.

Onze **uitgangspunten**

- Oog voor het verschil tussen mensen die ondersteuning en zorg nodig hebben (doelgroepen);
- Oog voor wat mensen zelf kunnen, waar zij in hun nabije omgeving hulp bij kunnen krijgen en waar professionele ondersteuning of zorg nodig is;
- Het belang van een integrale aanpak en integrale samenwerking tussen inwoners, organisaties voor wonen, welzijn en zorg en de gemeente;
- Het belang van samenwerking over de grenzen van de eigen organisaties heen;
- De zorgen zijn urgent en vragen om concretisering van de ambities en om uitvoering.

Onze **ambities** | 2022 tot 2030

Vergrijzing

1. De gemeente Oldebroek ondersteunt, waar mogelijk, het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en leven
2. De gemeente Oldebroek zet zich daar waar mogelijk in voor het betaalbaar houden van de zorg
3. De gemeente Oldebroek wil de gezondheid van alle inwoners blijven bevorderen.

Inclusieve samenleving

4. De gemeente Oldebroek zet in op verbinding en samenwerking
5. De gemeente Oldebroek stimuleert buurtkracht en ontmoeting in alle kernen
6. De gemeente Oldebroek zet naast de reguliere woningbouw in op flexibel bouwen

Informele en formele zorg en ondersteuning

7. De gemeente Oldebroek zet in op het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
8. Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg willen we er als gemeente Oldebroek voor zorgen dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar blijven
9. Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg willen we vrijwilligerswerk én het werken in de zorg stimuleren

Voldoende woonplekken

10. Als gemeente Oldebroek willen we samenwerken met andere gemeenten in de regio en de provincie Gelderland om voor alle doelgroepen voldoende woonplekken beschikbaar te houden
11. Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg willen we als gemeente Oldebroek doorstroming stimuleren

Samenwerking in de keten en rol gemeente

12. De gemeente Oldebroek stimuleert periodieke ontmoeting tussen partners voor Welzijn en Zorg
13. Als gemeente gaan we in gesprek over specifieke ontwikkelwensen en mogelijkheden van zorgpartners binnen onze gemeente
14. Afhankelijk van de fase van projecten of trajecten zetten we als gemeente in op ontmoeting op algemeen niveau of juist op tactisch/strategisch of uitvoerend niveau.

Concrete stappen in Uitvoeringsplan 2022-2025

1. Inleiding

Dit document beschrijft de ambities van de gemeente Oldebroek om inwoners zo lang en prettig mogelijk in de eigen omgeving te kunnen laten wonen, ook als zij ouder worden of andere zorg- en/of ondersteuningsvragen hebben. Daarbij zoeken we de verdieping op de lokale opgaven die in het Woonprogramma[1] staan beschreven en raakvlakken hebben met zorg en welzijn.

1.1 Doel

Met deze visie levert de gemeente Oldebroek een bijdrage aan de doorontwikkeling van de dorpen en wijken in de gemeente Oldebroek, zodat er een optimale aansluiting is op de woon-, welzijn- en zorgbehoeften van inwoners. Samen met onze inwoners en lokale partners werken we op basis van deze visie aan de Brede welvaart[2] en een prettig woonklimaat voor onze inwoners.

1.2 Aanpak

De verdieping op het Woonprogramma bestaat uit een verdere analyse van de ontwikkelingen en lokale opgaven op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg voor inwoners met een ondersteunings- en/of zorgbehoefte. Daarbij maken we gebruik van landelijke ontwikkelingen, de uitkomsten van het demografische onderzoek uit het Woonprogramma, informatie vanuit het sociaal domein en sluiten we aan op wat bewoners en deskundigen ons hierover hebben meegegeven.

Samenwerken – Oldebroek voor Mekaar

Om aan te kunnen sluiten op de ontwikkelingen en behoeften werken we samen vanuit het perspectief van Oldebroek voor Mekaar. Dat betekent dat we samen werken aan een mooie en sterke samenleving.

Veel informatie voor deze visie is gekomen uit één-op-één-gesprekken en een workshop met lokale partners, waaronder zorgpartijen, project¬ontwikkelaars, woningcorporaties en huurders¬organisaties. Ook is gebruik gemaakt van de resultaten van een enquête onder de inwoners van de gemeente Oldebroek voor de ontwikkeling van het Woonprogramma. Op deze enquête is door ruim 800 inwoners gereageerd.

Looptijd

Met de gezamenlijke inzichten beschrijven we de lokale opgaven, ambities en keuzes van de gemeente Oldebroek op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg voor de middellange termijn van 2022 - 2030.
De periode tot 2030 sluit aan op de beschreven demografische ontwikkelingen in het Woonprogramma van Oldebroek en bestrijkt twee bestuurstermijnen. Wanneer blijkt dat de visie op Wonen, Welzijn en Zorg leidt tot inzichten die van invloed zijn op het Woonprogramma dan worden deze daarin verwerkt. Met de woningcorporaties en huurdersorganisaties worden vanaf 2022 prestatieafspraken gemaakt, onder meer over de uitvoering van deze visie en het uitvoeringsplan.

Visie en uitvoeringsdocument

Bij deze visie hoort een afzonderlijk uitvoeringsdocument voor de kortere termijn 2022 - 2025. Dit document sluit aan bij de bestuursperiode 2022 – 2025, zodat we voor de periode 2025 - 2030 opnieuw de benodigde praktische afspraken tussen bewoners, organisaties, instellingen en gemeente kunnen maken. Het uitvoeringsdocument kunt u zien als een werkdocument dat als basis dient voor de uitvoering en waarin waar nodig tussentijdse aanscherpingen kunnen worden gemaakt. Opgemerkt wordt dat deze visie tot stand is gekomen in de laatste maanden van de bestuursperiode 2018-2022. Wanneer het nieuwe bestuursakkoord 2022 aanleiding geeft tot andere accenten, kan dit leiden tot aanpassingen.

Relatie met andere beleidsdocumenten

Deze visie is afgestemd met het gemeentelijke beleid voor Jeugd, Welzijn, Wmo, Maatschappelijke opvang & Beschermd wonen, Participatie, Ruimte, Leefbaarheid en Openbaar vervoer. Daar waar dit relevant is, zijn verwijzingen naar de desbetreffende documenten opgenomen.

1.3 Doelgroepen

Het Woonprogramma is erop gericht alle inwoners van de gemeente Oldebroek zo lang en prettig mogelijk in de eigen omgeving te laten wonen. Voor deze visie op Wonen, Welzijn en Zorg is het uitgangspunt dat we een samenleving willen zijn waar ook specifiek aandacht is voor hen die zorg of ondersteuning nodig hebben:

- Mensen (ook jongeren) die uitstromen uit beschermd wonen;
- Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en de groep die intensievere ondersteuning nodig heeft;
- Mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA);
- Mensen die moeilijk plaatsbaar zijn vanwege onaangepast gedrag;
- Ouderen die intramurale ouderenzorg nodig hebben;
- Ouderen met fysieke beperkingen (die aangewezen zijn op aangepaste woningen);
- Ouderen die zelfstandig (gaan) wonen in levensloopgeschikte woningen (extramuraal).

1.4 Leeswijzer

De opbouw van deze visie Wonen, Welzijn en Zorg is getrechterd vanuit landelijke naar lokale informatie. Om de visie leesbaar en beperkt in omvang te houden, is gewerkt met bijlagen. In de hoofdstukken is de belangrijkste informatie verwoord en wordt voor meer achtergrondinformatie verwezen naar bijlagen.

Ook in deze leeswijzer beschrijven we eerst de inhoud per hoofdstuk en vermelden we welke aanvullende informatie u in de bijbehorende bijlagen kunt lezen.

Na het ***voorwoord*** door de verantwoordelijke wethouder leest u in deze ***inleiding*** waarom en op welke wijze deze visie tot stand is gekomen. Verder staat beschreven wat de duur van de visie is en voor welke doelgroepen we specifiek aandacht hebben. Ook staat er dat we naast deze visie een afzonderlijk uitvoeringsplan hebben opgesteld. Dit uitvoeringsplan wordt nog nader uitgewerkt met de partners na vaststelling door de raad.

[1] Het Woonprogramma is te vinden op de website van de gemeente Oldebroek: Woonprogramma gemeente Oldebroek - Gemeente Oldebroek

[2] Definitie van Brede welvaart volgens het Planbureau van de Leefomgeving is dat Brede welvaart alles omvat wat mensen van waarde vinden. Naast materiele welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid. Bovendien betreft het niet alleen de kwaliteit van leven in het ‘hier en nu’ maar ook effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen ‘elders’ (buiten de regio) en ‘later’ (toekomstige generaties).

In *hoofdstuk 2 'Ontwikkelingen Wonen, Welzijn en Zorg*' gaan we in op de belangrijkste landelijke ontwikkelingen, wetten, beleidstukken en adviezen op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg. We sluiten het hoofdstuk af met onze vertaling hiervan naar onze gemeente. Voor een uitgebreidere toelichting op de landelijke en lokale kaders en op de landelijke adviezen voor toekomstbestendige zorg, verwijzen wij u naar bijlages 6 en 7. De afkortingen en gebruikte documenten zijn opgenomen in bijlage 12.

Hoofdstuk 3 'Lokale trends Wonen, Welzijn en Zorg' gaat over de lokale trends en ontwikkelingen op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg. In dit hoofdstuk is de informatie uit het Woonprogramma die gaat over deze thema's bijeen¬gebracht, samengevat en aangevuld met gegevens vanuit het Sociaal Domein. Voor meer cijfers en informatie over de situatie in onze gemeente verwijzen we u naar bijlage 8.

Ook in *hoofdstuk 4 'Lokale thema's en visie gemeente'* staat onze lokale situatie centraal. In dit hoofdstuk benoemen we de vier thema's voor onze visie op Wonen, Welzijn en Zorg. Voor elk van deze thema's beschrijven we eerst het beeld van onze partners. Daarna beschrijven we onze gemeentelijke visie en ambities. Vervolgens gaan we in op de samenwerking in de keten en de rol van de gemeente daarbij.

Bij hoofdstuk 4 vindt u eveneens aanvullende informatie in de bijlagen. In bijlage 9 zijn de praktijkervaringen van de lokale partners voor Wonen, Welzijn en Zorg samengevat. In bijlage 10 vindt u een opsomming van de opgaven en oplossingsrichtingen die zijn genoemd en in bijlage 11 de verwachtingen van de partners over de rol van de gemeente binnen de keten van Wonen, Welzijn en Zorg. In bijlage 13 is een overzicht van de benaderde partners opgenomen. Benadrukt wordt dat de informatie in hoofdstuk 4 en de bijbehorende bijlagen niet per organisatie afzonderlijk is weergegeven, maar als totaalbeeld.

Hoofdstuk 5 'Overzicht en samenvatting visie en ambities Wonen, Welzijn en Zorg' bevat een samenvatting van onze gemeentelijke visie, thema's en ambities voor Wonen, Welzijn en Zorg. Op basis van dit hoofdstuk is een afzonderlijk uitvoeringsplan opgesteld dat als basis dient voor de wijze waarop we gezamenlijk met onze inwoners en lokale partners aan de slag gaan.

2. Ontwikkelingen Wonen, Welzijn en Zorg

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste landelijke en lokale kaders op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg op een rij. De landelijke ontwikkelingen, wetgeving, beleidsstukken en adviezen zien we als richtinggevend voor onze gemeentelijke visie.

2.1 Landelijke ontwikkelingen

Landelijk gezien zijn de ontwikkelingen rondom Wonen, Welzijn en Zorg in de afgelopen jaren gericht op langer thuis wonen, op tijdige, passende, kwalitatief goede en waardige zorg en op het toekomstbestendig houden van de zorg. Allemaal thema's waarbij mensen zoveel mogelijk in de eigen omgeving zorg op maat kunnen ontvangen. Tegelijkertijd staat de houdbaarheid van de zorg onder druk. Het huidige (demissionaire) kabinet ontvangt adviezen om de zorg op niveau te kunnen houden en te verbeteren.

Taskforce Wonen en Zorg

De Taskforce Wonen en Zorg is een initiatief van verschillende partijen die gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties ondersteunt bij een gezamenlijke aanpak van de woonzorgopgave. Onze visie is gebaseerd op de punten die de Taskforce heeft aangedragen, namelijk:

- In 2021 is een concrete analyse gemaakt van de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid van ouderen en van andere mensen met een ondersteunings- of zorgbehoefte;
- In 2022 worden in alle gemeenten prestatieafspraken gemaakt over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid. Deze dienen als basis om tot uitvoering van concrete plannen te komen;
- In de komende jaren worden in alle gemeenten projecten in uitvoering gebracht die inspelen op de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

Met het Woonprogramma, deze verdiepende visie op Wonen, Welzijn en Zorg inclusief uitvoeringsplan en de prestatieafspraken, geeft de gemeente Oldebroek in samenwerking met haar lokale partners en met inbreng van inwoners invulling aan deze wensen van de Taskforce.

2.2 Huidige wetgeving en beleid

Belangrijke basis voor de lokale visie is het landelijk kader vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, het Programma Langer Thuis en de Nationale Omgevingsvisie. In het onderstaande overzicht staan de wettelijke landelijke en lokale kaders kort toegelicht. In de bijlage 6 'Landelijke en lokale kaders' vindt u een uitgebreidere toelichting.

[3] De Taskforce Wonen en Zorg is een initiatief van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de vereniging van woningcorporaties Aedes, de branchevereniging ActiZ, de Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de ministeries Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

[4] Het Woonprogramma en deze visie Wonen, Welzijn en Zorg dienen ook als input voor de nog op te stellen raamovereenkomst 2023 - 2026 met de woningcorporaties.

Relevante kaders Wonen, Welzijn & Zorg

Landelijk

Wet langdurige zorg: Zorgkantoor is verantwoordelijk voor mensen die 24 uur per dag (intensieve) zorg nodig hebben in de nabije omgeving. Dat kan thuis zijn of in een zorginstelling. (zorgkantoor)

Wet maatschappelijke ontwikkeling: Verantwoordelijkheid van gemeenten om mensen die niet zelfredzaam zijn te ondersteunen zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Jeugdwet: Gemeente is verantwoordelijkheid van gemeenten voor het adviseren van jongeren om samen met hen te kiezen voor de goede vorm van jeugdhulp en te zorgen dat het ook beschikbaar is.

Programma Langer Thuis: Beleidsprogramma van VWS dat is gericht op de verbetering van de kwaliteit van leven van (kwetsbare) ouderen thuis.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI): Het Rijk werkt aan een nieuwe Omgevingswet waarin alle huidige wetten over de leefomgeving worden gebundeld. Tot die tijd werkt de NOVI. Hierin staan de uitdagingen beschreven om over 30 jaar nog steeds prettig, veilig en gezond te wonen, werken en recreëren in Nederland. Een ervan is het zorgdragen voor een woningvoorraad die aansluit op de woonbehoeften.

Taskforce wonen en zorg: De Taskforce ondersteunt gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties bij een gezamenlijke aanpak van de woonzorgopgave.

Oldebroek

Beleidsplan sociaal domein 'Recept voor een sociaal en leefbaar Oldebroek': Samen als gemeente met de Oldebroekse samenleving werken aan een zelfredzame en samenredzame gemeenschap waarbij inwoners, indien nodig, tijdige en juiste ondersteuning krijgen op het gebied van werk, inkomen, zorg, opvoeden en opgroeien. Doel is het voorkomen van problemen en een toename van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en participatie.

Regio- en beleidsplan Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen 2020-2023: Inwoners ondersteunen in de dagelijkse activiteiten om te zorgen voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding. Het gaat om inwoners die niet meer zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek (beschermd wonen) en voor iedereen die zelfstandig kan wonen maar met ambulante zorg, extramuraal (begeleid wonen).

Omgevingsvisie Oldebroek: de basis waarop de gemeente werkt aan het behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk-, leef- en recreatieomgeving met leefbare dorpen met een actieve samenleving als één van de thema's

Woonprogramma 'Woningmarktonderzoek en analyse woningbouwlocaties gemeente Oldebroek': geeft inzicht in de huisvestingsbehoefte enerzijds en de beschikbare en/of nog te vinden locaties anderzijds. Het bevat de demografische ontwikkelingen, de ontwikkeling van de woningmarkt en een analyse van mogelijke woningbouwlocaties. Met de beleidsnotitie Kleinschalige woningbouwinitiatieven is ruimte gemaakt voor het 'bij elkaar wonen' van verschillende doelgroepen en het realiseren van één of meer woningen binnen de bebouwde kom.

Prestatieafspraken: jaarlijkse bekrachtiging van de samenwerking tussen gemeente Oldebroek, Delta Wonen, Omnia Wonen, Stichting Centrale Bewonersraad Delta Wonen en Stichting Huurdersbelangen Omnia Wonen.

Adviezen aan het (nieuwe) kabinet

Zorg voor de toekomst: discussienota van VWS om de Nederlandsezorg in de toekomst op het hoogste niveau te houden en te verbeteren.

Oud en zelfstandig in 2030, aangepast REISadvies: advies van de commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen (commissie Bos) aan de minister van VWS om nú te investeren in geschikte woningen, in digitalisering van het dagelijks leven en zorg en in lokale en regionale samenwerking in zorgen ondersteuning.

Dialoog ouder worden 2020-2040: inzicht in de trends en ontwikkelingen rondom de ouderenzorg en een menukaart van maatregelen die kunnen bijdragen aan de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de ouderenzorg.

Kiezen voor houdbare zorg: advies van de WRR om te prioriteren in de zorgen keuzes te maken om de kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg te kunnen garanderen.

2.3 Adviezen voor een toekomstbestendige zorg

Nu al is het landelijk een enorme opgave om geschikte woningen te bieden voor reguliere woningzoekenden, maar ook voor mensen die met spoed een woning zoeken en geen zware ondersteuning nodig hebben of voor statushouders[5].

Het gaat bij spoedzoekers bijvoorbeeld om mensen die vanwege een scheiding of huiselijk geweld een andere plek nodig hebben. Het kan ook gaan om jongeren die zelfstandig gaan wonen omdat het bij ouders problematisch wordt. Dit zijn mensen die een passende woning nodig hebben om te voorkomen dat zij in de maatschappelijke opvang terecht komen. Soms is daar ondersteuning bij nodig. Bij deze opgave komt ook de fors groeiende groep ouderen die langer zelfstandig blijft wonen.

Niet alleen het voorzien in voldoende aantallen en typen woningen en woonvormen is daarbij de opgave, ook de zorg zelf staat onder druk door schaarste aan personeel en middelen. Vanuit verschillende kanten krijgt het Kabinet en daarmee de samenleving advies om deze opgaven op te pakken. In bovenstaand kader staan deze adviezen kort genoemd, in de bijlage 7 ‘Adviezen toekomstbestendige zorg’ leest u daar meer over.

2.4 Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat er landelijk zorgen zijn over het toenemend aantal mensen dat zorg nodig heeft, de beschikbaarheid van geschikte woningen en (intramurale) woonvormen, de beschikbaarheid van voldoende personeel en de stijgende zorgkosten.

Ook blijkt uit de veelheid aan wetgeving op het onderwerp Wonen, Welzijn en Zorg en adviezen vanuit landelijke commissies en ministeries dat de nodige inspanningen worden gevraagd om ook lokaal tot een goede visie te komen. Wij vertalen de landelijke ontwikkelingen als volgt:

De gemeente Oldebroek wil dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig én zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Daarbij zijn de uitgangspunten:

- Oog voor het verschil tussen mensen die ondersteuning en zorg nodig hebben (doelgroepen);
- Oog voor wat mensen zelf kunnen, waar zij in hun nabije omgeving hulp bij kunnen krijgen en waar professionele ondersteuning of zorg nodig is;
- Het belang van een integrale aanpak en integrale samenwerking tussen inwoners, organisaties voor Wonen, Welzijn en Zorg en de gemeente;
- Het belang van samenwerking over de grenzen van de eigen organisaties heen;
- De zorgen zijn urgent en vragen om concretisering van de ambities en om uitvoering.

[5] Daar waar de term statushouders wordt gebruikt, kan ook de term vergunninghouders worden gelezen.

3. Lokale trends Wonen, Welzijn en Zorg

Om te komen tot een gezamenlijke visie en aanpak van de opgaven op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg is zicht nodig op het aantal en de situatie van mensen die nu en in de komende jaren ondersteuning en zorg nodig hebben. In het Woonprogramma van de gemeente Oldebroek is al een beeld geschetst van de demografische gegevens en een advies gegeven voor de lokale woningmarkt. In dit hoofdstuk zijn alle punten uit het Woonprogramma die gaan over Wonen, Welzijn en Zorg bij elkaar gebracht, samengevat en aangevuld met informatie vanuit het Sociaal Domein.

3.1 Demografische gegevens

Eerst gaan we in op de belangrijkste demografische ontwikkelingen uit het Woonprogramma. In de bijlage 8 ‘Toelichting demografische ontwikkelingen’ worden de trends en ontwikkelingen verder toegelicht.

Beeld inwoners Oldebroek

Het aantal inwoners met een zorgvraag neemt in de komende jaren naar verwachting toe.

De belangrijke trends zijn:

- Een toenemend aantal (eenpersoons) huishoudens;
- Een veranderende samenstelling van de huishoudens door gezinsverdunning bij inwoners van 65 jaar en ouder;
- Dubbele vergrijzing oftewel een stijging van het aandeel 75/80-plussers;
- Toename van het aantal ouderen met een laag inkomen maar ook ouderen met een groot eigen vermogen.

Ontwikkeling doelgroepen

Een deel van de inwoners vraagt om specifieke aandacht als het gaat om Wonen, Welzijn en Zorg. De belangrijkste punten zijn:

- Naast de groei van het aantal ouderen van wie een groot deel met kleine aanpassingen zelfstandig kan blijven wonen, stijgt ook het aantal ouderen met een zwaardere woonzorgbehoefte;
- Huisvesting voor mensen die vanwege een lichte tot zware verstandelijke beperking, autisme of hechtingsproblematiek aangewezen zijn op Begeleid of Beschermd wonen;
- Huisvesting voor mensen met Ernstige Meervoudige Beperkingen die aangewezen zijn op 24-uurszorg;
- Huisvesting van mensen met een fysieke beperking die met een Wmo-woningaanpassing thuis kunnen blijven wonen;
- Mensen die met spoed (tijdelijke) huisvesting nodig hebben (jongeren voor wie in afstemming met jeugdhulp een andere plek nodig is of mensen die als gevolg van echtscheiding of een gewijzigde gezinssamenstelling acuut een andere plek nodig hebben);
- Arbeidsmigranten die zich hier tijdelijk of langduriger willen vestigen;
- De jaarlijkse taakstelling voor de huisvesting van statushouders.

Informele en formele zorg & ondersteuning

Naast deze veranderingen in de bevolking van Oldebroek zien we ook knelpunten in de informele en formele zorg en ondersteuning.

Belangrijke trends zijn:

- Mantelzorg[6] en vrijwilligerswerk[7] staan onder druk door de relatieve afname van het aantal potentiële mantelzorgers en vrijwilligers (inwoners tussen de 50 en 70 jaar);
- Het huidige tekort aan verpleeghuisplaatsen zal naar verwachting nog groter worden door de toename van het aantal ouderen en de gestegen levensverwachting.

Ontwikkeling woningmarkt

De dynamiek in de huidige woningmarkt is beperkt en lijkt verder vast te lopen.

De redenen hiervoor zijn:

- Het relatief grote aantal grotere eengezinswoningen in de gemeente;
- Een langzaam vastlopende markt van koopwoningen;
- Beperkte nieuwbouw en geringe doorstroom vanuit de sociale huurwoningen.

3.2 Ontwikkelingen sociaal domein

Bovenstaande ontwikkelingen uit het Woonprogramma worden ook vanuit het Sociaal Domein bekrachtigd en aangevuld:

- Met de toenemende vergrijzing waarbij vooral het aantal 75- / 80-plussers stijgt, groeit ook de zorgvraag omdat juist de oudere groep vaker zorg vraagt;
- Zo groeit, naar verwachting van Alzheimer Nederland, het aantal inwoners met dementie sterk. In 2020 hebben 390 inwoners van de gemeente Oldebroek dementie. In 2030 zijn dat er 560. De prognose is dat in 2050 er 950 inwoners dementie hebben;
- Het zorgaanbod in instellingen zal relatief afnemen. Steeds meer zorgvragers zullen zorg- en welzijnsdiensten in hun zelfstandige woonsituatie ontvangen. Dit betekent een toenemende extramuralisering en mogelijke afstoting van bestaand zorgvastgoed;
- Ook het aantal zelfstandig wonende jongere zorgvragers tot 35 jaar neemt naar verwachting toe door de vermaatschappelijking van de zorg voor verstandelijk en lichamelijk gehandicapten en psychiatrische patiënten. Dit betekent een toenemende behoefte aan zelfstandige woningen met begeleiding;
- De verwachting is dat het aantal vrijwilligers en mantelzorgers de komende jaren niet voldoende zal zijn om te voorzien in de groeiende behoefte aan hulp. Ook worden huidige mantelzorgers en vrijwilligers zelf ouder waardoor zij op termijn zelf hulpvrager worden en niet worden aangevuld. Eén van de oorzaken hiervoor is dat mensen langer blijven

[6] In dit stuk gebruiken we de termen mantelzorger, maar liever spreken we over naasten omdat mantelzorg, anders dan vrijwilligerswerk of werk, geen vrije keuze is. Mantelzorg overkomt je doordat je naaste(n) zorg nodig hebben.

[7] In dit stuk gebruiken we naast de term mantelzorg (voetnoot 6) de termen vrijwilligerswerk en informele zorg. Met vrijwilligerswerk/informele zorg maken we onderscheid tussen informele zorg vanuit het eigen netwerk en door vrijwilligersorganisaties. Het eigen netwerk omvat familie, vrienden, buren, zorg vanuit kerkelijke gemeenten en verenigingen. Het gebeurt spontaan en ongeorganiseerd. Ook buurtzorg valt hieronder. Informele zorg door vrijwilligersorganisaties wordt gegeven door inwoners die geen directe relatie hebben met de zorgvrager. Deze organisaties zijn vaak gericht en toegerust op bepaalde soorten hulpvragen en is gebonden aan regels. Deze vorm van informele ondersteuning staat het meest dichtbij de formele zorg.

werken. In de nieuwe nota mantelzorg van de gemeente zijn landelijke cijfers over het aantal mantelzorgers vertaald naar de situatie in de gemeente Oldebroek. Uitgaand van deze cijfers zijn er naar verwachting 6.835 mantelzorgers op een totaal van 23.646 inwoners. Van de mantelzorgers zijn er naar schatting 5.870 langdurig mantelzorger, verlenen er 1.120 intensieve zorg en zijn 622 (te) zwaarbelast;
- Toegenomen werkdruk en tekort aan personeel binnen zorgorganisaties.
- In de prestatieafspraken 2021 / 2022 is opgenomen dat 6 % van de vrijkomende woningen beschikbaar wordt gesteld voor de Centrale Uitgang[8]. Bij de corporaties komen de laatste jaren ongeveer 100 woningen vrij[9].

3.3 Advies vanuit Woonprogramma

Om de demografische ontwikkelingen en de ontwikkelingen in Wonen, Welzijn en Zorg aan te kunnen, werkt de gemeente in de periode 2020 - 2030 aan de bouw van minimaal 950 woningen, waarvan:
- 350 woningen tussen 2020 - 2025 zodat de spanning op de woningmarkt naar verwachting afneemt;
- nog eens 600 woningen in de periode 2025 - 2030 om in de toekomstige vraag te kunnen voorzien.

In het Woonprogramma is daarbij geadviseerd om een deel van deze 950 woningen als volgt te bestemmen:

- 124 intramurale woonzorgplaatsen om aan de huidige en toekomstige vraag naar verpleeg- en verzorgingsplekken te voldoen;
- 250 levensloopgeschikte woningen / seniorenwoningen in de nabijheid van voorzieningen (kernen Wezep en Oldebroek) zodat er 250 (eengezins)woningen vrijkomen voor doorstroming[10] voor jongeren en gezinnen;
- Woningen voor inwoners tussen de 30 en 50 jaar vanuit de gedachte dat daarmee het voorzieningenniveau in stand kan worden gehouden en er mensen beschikbaar blijven voor de informele ondersteuning van de toekomst.

Verder zijn concrete afspraken[11] gemaakt over het beschikbaar krijgen van maatwerkwoningen, tijdelijke woonplekken, woningen voor jongeren, sociale huurwoningen, woonwagenstandplaatsen en woningen voor statushouders.

[8] De Centrale Uitgang is een onderdeel van de GGD die uitstromers van zorginstellingen uit de maatschappelijke opvang of beschermd wonen matcht met een woning. De Centrale Uitgang bestaat uit personen van de GGD, zorgaanbieders en de corporatie. De Centrale Uitgang is bedoeld voor cliënten die klaar zijn om uit te stromen uit zorg, maar die niet genoeg punten hebben gespaard om via de reguliere weg (www.hurennoordveluwe.nl) aan een woning te komen. Om in aanmerking te komen voor een woning via de Centrale Uitgang moet de cliënt vanaf het begin van zijn/haar tijd in de zorg ingeschreven staan bij hurennoordveluwe.nl. Zes maanden voor de verwachte uitstroom kan de cliënt het aanmeldingsformulier voor de Centrale Uitgang invullen. De Centrale Uitgang beoordeelt de aanvraag. Bij goedkeuring kan de cliënt drie maanden voor de verwachte uitstroom contact opnemen met de Centrale Uitgang om de aanmelding definitief te maken.

[9] Zie ook bijlage 8.4 over de mutatiegraad bij woningcorporaties.

[10] Onder doorstroming verstaan we hier dat huishoudens verhuizen van de ene naar de andere woning waardoor de verlaten woning beschikbaar komt voor anderen.

[11] Zie ook bijlage 8.4 voor deze concrete afspraken.

Ook is geadviseerd om:

- Te kijken naar kleinschalige voorzieningen in de wijk die, al dan niet in combinatie met woningen, kunnen functioneren als wijksteunpunt. De locaties moeten geschikt zijn om een complex van minimaal 20-25 wooneenheden te herbergen inclusief de extramurale woningen in de directe nabijheid. Deze hoeven niet in de buurt van de algemene voorzieningen gerealiseerd te worden, omdat de bewoners niet meer zelfstandig boodschappen zullen doen. Er wordt gekeken naar de haalbaarheid van de volgende locaties: Oldebroek west 3 (C27), Mariënrade in Wezep (C33), voetbalvereniging WHC terrein (C43a) en het Wezepse Tennis Club/WTC terrein (C43b);
- In te zetten op doorstroming door aantrekkelijke nieuwbouw van seniorenwoningen te realiseren. Rekening houdend met de wens van veel senioren om in de eigen woning te blijven, bijkomende zaken als financiën, rompslomp en emoties en de neiging van mensen om zichzelf te jong te vinden voor een seniorenwoning. De aantrekkelijkheid zit in de kwaliteit van de buurt, het comfort en de toegankelijkheid van de woning, de diversiteit van de invulling van wensen, het ontzorgen in de perioden voor/tijdens/na de verhuizing en het laaghouden van de woonlasten.

En rekening te houden met het:

- Vroegtijdig reserveren van ruimte die voldoet aan bepaalde eisen, zoals de grootte van een locatie, om huisvesting te kunnen realiseren voor de bijzondere doelgroepen;
- Een goede mix van doelgroepen;
- Realiseren van doorstroming aan de onderkant van de markt door toevoeging van:
  - Woningen in het middeldure of dure segment;
  - Levensloopgeschikte woningen die voor meerdere doelgroepen geschikt zijn;
  - Tijdelijke woningen die snel beschikbaar moeten zijn.

Opgemerkt wordt dat:

- De woningvoorraad voor het grootste deel bestaat uit grondgebonden eengezinswoningen die zodanig aanpasbaar zijn dat veel ouderen langer in hun woning kunnen blijven wonen;
- Aansluitend op het Woonprogramma de beleidsnotitie ‘(Kleinschalige) woningbouwinitiatieven’ is vastgesteld waardoor woningen gemakkelijker kunnen worden aangepast tot bijvoorbeeld een levensloopgeschikte of aangepaste woning, kangoeroe- of een aanleunwoning. Daarnaast maakt de beleidsnotitie het mogelijk dat ook inwoners met een zorgbehoefte die nog niet zwaar genoeg is voor het begrip mantelzorg onder voorwaarden in een pre-mantelzorgwoning kunnen wonen;
- Landelijke wetgeving maakt het mogelijk om mantelzorgwoningen vergunningsvrij te ontwikkelen op het perceel van de mantelzorgbehoevende of de mantelzorgverlener. Dat mag in de woning, in een nieuw te plaatsen woonunit of in een (bestaand) bijbehorend bouwwerk. Een vergunningsvrije mantelzorgwoning is een tijdelijke woning die eindigt als de mantelzorg eindigt;
- Voor het in stand houden van het voorzieningenniveau is de groep 30 tot 50 jarigen een belangrijke doelgroep. Ook worden zij gezien als de mantelzorgers voor de toekomst. Om deze groep binnen de gemeentegrenzen te houden, wordt in het Woonprogramma gesteld dat ingezet kan worden op het verleiden van jonge stellen en gezinnen uit Zwolle om in Oldebroek te komen wonen. Daarbij

wordt ook opgemerkt dat de regio Zwolle tot 2040 een groei verwacht van 40.000 tot 80.000 woningen. De gemeente Oldebroek heeft de ambitie om bij het scenario van 80.000 extra woningen in te zetten op een extra toename van 900 woningen op de lange termijn;

- Er 30 woninglocaties in de gemeente zijn aangegeven waarvan 13 prioriteit hebben. In het Woonprogramma staat beschreven voor welk type bouw deze locaties geschikt geacht worden;
- De demografische ontwikkelingen hebben impact op het sociaal domein, de woningbouw, de informele ondersteuning en de formele zorg. Naast de vraag naar woonplekken neemt naar verwachting ook de druk op de eerstelijnszorg toe. Dit vraagt om bijzondere aandacht voor de sociale en de zorginfrastructuur.

3.4 Conclusie

Met het Woonprogramma is een belangrijke start gemaakt om de trends en ontwikkelingen rondom Wonen, Welzijn en Zorg op te pakken. De trends en ontwikkelingen laten zien dat de opgave om nu voldoende woningen en intramurale woonplekken te realiseren voor onze inwoners van alle leeftijden én met of zonder beperkingen, actueel en urgent is. Helder is ook dat we deze opgave als gemeente alleen kunnen aanpakken in nauwe samenspraak met inwoners en onze lokale partners voor Wonen, Welzijn en Zorg.

4. Lokale thema's en visie gemeente

De trends en ontwikkelingen zijn gedeeld en besproken met partners voor Wonen, Welzijn en Zorg in een-op-een gesprekken en een gezamenlijke workshop. Daarbij hebben zij aangegeven zich te herkennen in de landelijke tendens. Als de belangrijkste thema's voor Wonen, Welzijn en Zorg in de gemeente Oldebroek noemen de partners:

- De gevolgen van de vergrijzing;
- De aandacht voor andere doelgroepen en een inclusieve samenleving;
- De beschikbaarheid van informele en formele zorg en ondersteuning;
- De beschikbaarheid van voldoende geschikte woon(zorg)plekken.

Vervolgens is met de partners ingezoomd op de opgaven en oplossingsrichtingen voor deze thema's. Hieronder vindt u een samenvatting van de meest genoemde aandachtspunten. Een totaaloverzicht van de aandachtspunten is opgenomen in de bijlagen. Met de input van de partners en de landelijke adviezen hebben we in dit hoofdstuk vervolgens per thema onze gemeentelijke visie geformuleerd.

4.1 Vergrijzing

4.1.1 Partners over vergrijzing

De partners voor Wonen, Welzijn en Zorg zien een verschuiving naar het langer thuis wonen, maar zien ook een andere beleving van ouderdom. Mensen voelen zich minder snel oud dan vroeger. Waar je vroeger 'oud' was als je met pensioen ging, ben je nu 'zo oud als je je voelt'. Pas echt oud ben je als de leeftijd richting de 90 jaar gaat. Volgens de partners komt dit mede doordat mensen gemiddeld langer leven. Zij merken daarbij op dat ook inwoners met bijvoorbeeld verstandelijke of fysieke beperkingen langer leven en dus ouder worden.

Deze partners zien dat steeds meer mensen langer thuis wonen. Daarbij ervaren zij dat mensen te laat overwegen om naar een geschikte woning te verhuizen en te lang in een ongeschikte woning blijven wonen met bijkomende risico's. Opgemerkt wordt dat mensen uit de gemeente Oldebroek, meer dan inwoners uit andere gemeenten, graag in de eigen woning en in de eigen kern blijven wonen.

Ook wijzen zij erop dat de gevolgen van het scheiden van wonen en zorg steeds zichtbaarder worden. Binnen hun zorgorganisaties groeit de groep met zwaardere zorgvragen. Ook zien zij een groeiend aantal mensen dat te goed is voor het verpleeghuis, maar voor wie thuis wonen geen optie is. Binnen de thuissituatie van mensen zijn dan zorgen over de veiligheid (vallen en ongevallen) en kwaliteit van leven (zoals eenzaamheid, voeding). De partners missen woonvormen die dit gat tussen thuis wonen en verpleeghuiszorg vullen.

De ervaring is dat de somatische, psychische en/of psychogeriatrische problemen al fors zijn op het moment dat mensen in de verpleeghuiszorg terechtkomen. Door de groei van het aantal ouderen en het langer leven van mensen zijn, met name binnen de psychogeriatrische zorg, al wachtlijsten ontstaan. De verwachting is dat de wachtlijsten tot 2040 nog verder gaan toenemen. De verandering betreft niet alleen de aantallen, maar ook het type zorg dat nodig is. Denk aan een grotere behoefte aan bescherming, verpleging en intensieve geestelijke zorg voor mensen met bijvoorbeeld dementie.

Bijkomende uitdaging voor zorgorganisaties is de druk op de financiering van de zorg. Nu al wordt gezocht naar mogelijkheden om de zorgkosten terug te dringen door hogere drempels, lagere vergoedingen of een hoger eigen risico in te bouwen. De vraag is hoe deze opgave om nu al de zorgkosten terug te dringen zich blijft verhouden tot de verwachte groei van het aantal zorgvragers. De vraag is ook hoe de groeiende groep ouderen met een laag inkomen in de toekomst voldoende zorg kan blijven ontvangen.

4.1.2 Visie gemeente

De verwachte toename van het aantal ouderen in de gemeente Oldebroek en de problematiek die zorgorganisaties nu al zien, maken duidelijk dat we gezamenlijk voor een grote opgave staan.

We zien hierin de bevestiging van de noodzaak van de bouw van de 250 seniorenwoningen en 124 intramurale woonzorgplekken zoals vermeld in het Woonprogramma. Momenteel zijn we als gemeente in gesprek met zorgpartners over de invulling van de woonzorgplekken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de definitieve invulling ervan en of het genoemde aantal voldoende is.

We zien ook dat alleen woningen en woonplekken niet voldoende zijn. Ook de ondersteuning van ouderen in hun eigen woning en woonomgeving vraagt extra aandacht.

De gemeente Oldebroek ondersteunt het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en leven

Vanuit de gemeente zien we het als onze taak om mensen er bewust van te maken dat zij een keuze hebben. Daarbij ondersteunen wij de keuze van mensen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven en zelfstandig te wonen. Dat kan zijn in de huidige woning. Het is dan belangrijk om vroegtijdig te bekijken wat nodig is om er ook in de toekomst veilig en prettig te kunnen blijven wonen en te inventariseren of zij eventueel een beroep op naasten of de directe omgeving kunnen doen. De keuze kan ook zijn om te kijken naar een alternatieve levensloopgeschikte woning in de omgeving. We benadrukken hierbij het belang van de mogelijkheden voor kleinschalige woningbouwinitiatieven waarmee de gemeenteraad in 2021 heeft ingestemd. Hierdoor zijn nieuwe mogelijkheden geboden voor inbreiding (bouwen binnen de bebouwde kom), inwoning, woningsplitsing en pré-mantelzorgwoningen.

Naast een geschikte woning is het ook belangrijk voor inwoners om naar de leefomgeving te kijken, bijvoorbeeld of voorzieningen bereikbaar zijn en contact met mensen die verder weg wonen mogelijk blijft. In kernen als Wezep en Oldebroek zijn voldoende voorzieningen voor boodschappen, vervoer en ontmoeting beschikbaar. Er ligt een uitdaging in de andere kernen. Daar ligt een belangrijke rol voor inwoners zelf om te kijken wat nodig is om mensen langer zelfstandig te laten wonen.

We zijn trots op de onderlinge steun die wij in onze gemeente zien. Naasten en vrijwilligers die naar elkaar om zien en klaarstaan om een boodschapje voor iemand te halen of te zorgen dat iemand op tijd bij een afspraak kan zijn. We staan ook open om in gesprek te gaan over gezamenlijke oplossingen en initiatieven vanuit de inwoners. Dat kunnen bijvoorbeeld kleinschalige woninginitiatieven in de kleinere kernen zijn. Oldebroek voor Mekaar is en blijft ook hier het motto. Vanuit onze rol besteden we graag aandacht aan mooie voorbeelden uit de praktijk om elkaar te inspireren ook het initiatief te nemen. Ook leggen we graag de relatie tussen inwoners en zorgorganisaties uit onze gemeente om te kijken of en op welke wijze zo lang mogelijk zelfstandig wonen in alle kernen mogelijk blijft. Voor individuele inwoners bieden wij, waar nodig begeleiding en ondersteuning vanuit het Sociaal Team. Met elkaar zijn we verantwoordelijk om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen. Om steeds beter op de uitdagingen voorbereid te zijn, willen we periodiek met de professionele partners voor Wonen, Welzijn en Zorg in gesprek. Belangrijke bespreekpunten zijn: de totstandkoming van de 124 intramurale woonzorgplekken, veilig en prettig thuis kunnen blijven wonen en de wijze waarop we naasten en vrijwilligers kunnen ondersteunen om er nu en in de toekomst voor elkaar te kunnen zijn,

bijvoorbeeld door gezamenlijk te kijken naar mogelijkheden voor ontmoeting, dagbesteding en respijtzorg.

De gemeente Oldebroek zet zich in voor het betaalbaar houden van de zorg

Als gemeente volgen we actief de ontwikkelingen en mogelijkheden in het land om de zorg betaalbaar te houden. Dit is een enorme uitdaging voor alle belanghebbenden. De zorgkosten zijn nu al hoger dan wenselijk. Met de toename van het aantal oudere inwoners en de hogere leeftijden zien we een nog verdere stijging van de zorgkosten tegemoet. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de Wmo blijven we in gesprek met onze partners over de kosten voor ondersteuning en begeleiding. Binnen de geledingen van de gemeente, de VNG, de Zorgverzekeraar en andere gremia vragen wij aandacht voor deze ontwikkeling.

De gemeente Oldebroek werkt aan de bevordering van de gezondheid van alle inwoners in de gemeente

Als gemeente werken we samen in de regio Noord-Veluwe om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen. In de regionale gezondheidsnota zijn daarvoor de volgende thema´s opgenomen:

1. Gezond opgroeien;
2. Gezond ouder worden;
3. Gezondheid in de fysieke en sociale omgeving[12];
4. Gezondheidsachterstanden verkleinen.

4.2 Inclusieve samenleving

4.2.1 Partners over de inclusieve samenleving

De partners voor Wonen, Welzijn en Zorg geven aan dat ook binnen de samenleving de scheiding van wonen en zorg en het langer thuis wonen steeds duidelijker te zien is. Daarbij benadrukken zij dat niet alleen ouderen langer thuis wonen, maar dat dit ook geldt voor inwoners met (andere) zorgvragen; bijvoorbeeld voor de inwoners met zorg via een persoonsgebonden budget. Het kan gevolgen hebben voor buurten als de verhouding tussen mensen met bepaalde problematieken en andere inwoners uit balans raakt. Vanuit de organisaties voor Wonen, Welzijn en Zorg wordt benadrukt dat er plek moet zijn voor alle doelgroepen en dat het nodig is dat mensen elkaar onderling leren kennen en kunnen ontmoeten. Dat geldt voor inwoners vanuit verschillende doelgroepen onderling, maar ook voor inwoners met bewoners van intramurale organisaties. Zoals vanuit de informele ondersteuning wordt gezegd: ‘integreren is een samenspel tussen formele zorg, informele zorg, gemeente en de buurt! Onbekend maakt onbemind.’

[12] De toegankelijkheid en inrichting van de woonomgeving is voor de gemeente ook een belangrijk onderdeel. Dit is als thema ‘gezondheid in de fysieke en sociale omgeving’ opgenomen in de regionale gezondheidsnota ‘Samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025’.

Ook binnen de intramurale zorg benoemen de partners belangrijke aandachtspunten. Zo hebben zij de vrees dat door de toenemende vergrijzing de aandacht voor mensen met bijvoorbeeld verstandelijke of ernstige lichamelijke zorgvragen vervaagt. Zij willen voorkomen, dat er daardoor te weinig woonplekken voor deze doelgroep beschikbaar zijn binnen de gemeente. De partners benadrukken dat elke doelgroep zijn eigen dynamiek kent. De doelgroep met ernstig meervoudige beperkingen neemt bijvoorbeeld in omvang af door veranderingen in de geboortezorg. De partners staan daarbij voor de uitdaging om voldoende woonplekken en inzet van personeel beschikbaar te houden zodat ook mensen met deze beperkingen in de gemeente Oldebroek kunnen blijven wonen. Ook vragen de partners aandacht voor (jongere) mensen met fysieke maar geen verstandelijke of psychische beperkingen. Zij komen soms terecht op plekken met bewoners met verstandelijke of psychische beperkingen. Hierdoor kunnen zij onderprikkeld raken.

Ook mensen met verstandelijke, psychische en/of meervoudige problematieken worden ouder worden en wonen langer thuis. Ook zij krijgen daardoor te maken met zwaardere zorgvragen. Gevolg van het langer thuis wonen is bijvoorbeeld dat mensen ontregeld raken en pas in beeld komen als de situatie ernstig is. Dit leidt binnen de woonzorg¬locaties tot een toename van gedragsproblematiek en een daarmee samenhangende veranderingen in de zorgvraag.

4.2.2 Visie gemeente

Als gemeente Oldebroek vinden we het belangrijk dat inwoners van diverse leeftijden en met verschillende zorgvragen in onze gemeente kunnen blijven wonen en meedoen in de samenleving.

De gemeente Oldebroek zet in op verbinding en samenwerking

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor het sociaal domein zien we het als onze taak om verbinding tot stand te brengen en samenwerking te zoeken waar dat in het belang is van één inwoner of voor groepen inwoners. Daarbij ondersteunen we inwoners in kwetsbare omstandigheden en willen we dat iedereen op zijn eigen manier mee kan doen aan de Oldebroekse samenleving. Oplossingen van problemen worden gezocht in samenwerking met het eigen netwerk van inwoners en vrijwilligersorganisaties, eventueel met professionele ondersteuning. Zelfredzaamheid en samenredzaamheid staan daarbij centraal.

Voor individuele inwoners vinden we het belangrijk dat de ondersteuning aansluit op de hulpvraag, ook als er meerdere of ingewikkelde problemen zijn. We vinden het belangrijk dat inwoners, het sociale netwerk en professionals samenhangende ondersteuning bieden. Als deze samenhang ontbreekt, zien we het als onze taak om samenhang te stimuleren en realiseren. Vanuit de gemeente zijn het Sociaal Team en het CJG eerste aanspreekpunten voor individuen en naasten. Samen met de inwoner en het netwerk zoeken we naar maatwerk en creatieve oplossingen, indien nodig met professionele ondersteuning.

De gemeente Oldebroek organiseert buurtkracht en ontmoeting in alle kernen

In de kernen organiseren we als gemeente buurtkracht en ontmoetingsplekken. Hierbij maken we onder meer gebruik van de inzet van dorpscontactambtenaren en de opbouwwerker. We zien in de Oldebroekse dorpen een mooie basis van onderlinge betrokkenheid en hulpvaardigheid. Deze zien we als het belangrijkste ingrediënt om er ook in de toekomst voor te zorgen dat iedereen, met en zonder beperkingen, mee kan blijven doen in de maatschappij en zich verantwoordelijk voelt voor elkaar.

Met de organisaties die ondersteuning bieden aan kwetsbare doelgroepen willen we nadrukkelijker in gesprek. Als eerste stap geven we opnieuw invulling aan het zorgontbijt waar we met vertegenwoordigers van de gemeente

en partners voor zorg en welzijn in gesprek blijven. Daar waar specifieke vragen liggen van zorgpartners over hun doelgroep of locatie gaan we graag in klein comité in gesprek. We nodigen organisaties uit om bij vraagstukken aan de bel te trekken zodat we gezamenlijk ervoor zorgen dat mensen een plek blijven vinden in de nabije omgeving. Waar nodig zoeken en stimuleren we samenwerking met andere zorgpartners of gemeenten in de regio.

De gemeente Oldebroek zet naast de reguliere woningbouw in op woningen die gemakkelijk geschikt te maken zijn voor verschillende doelgroepen

Aanvullend op het Woonprogramma benadrukken we het belang van de bouw van woningen die gemakkelijk geschikt te maken zijn voor huishoudens van verschillende omvang en voor inwoners met verschillende zorgvragen. Hiermee willen we de mix van inwoners met verschillende leeftijden, achtergronden en zorgvragen stimuleren. We benadrukken hierbij ook nogmaals het belang van de extra mogelijkheden die er al zijn voor kleinschalige woningbouwinitiatieven.

4.3 Informele en formele zorg en ondersteuning

4.3.1 Partners over informele en formele zorg en ondersteuning

De partners voor welzijn en zorg geven aan dat steeds meer ingezet wordt op de verbinding tussen formele zorg en informele zorg door naasten en vrijwilligers. Daarbij merken zij op dat er door de problematiek en het langer thuis wonen van de zorgvrager vaker sprake is van overbelasting van naasten. Vanuit de informele zorg is de ervaring dat bij indicatiestellingen vooralsnog met name wordt gekeken naar wat de zorgvrager nodig heeft en minder of niet naar wat de naaste omgeving nodig heeft om de zorg nu en in de toekomst aan te kunnen. Ook zien zij dat zorgvragers hun naaste omgeving over het algemeen niet te veel willen belasten, waardoor zij of onvoldoende ondersteuning krijgen of een groter beroep doen op de formele zorg. Zij ervaren tegelijkertijd dat de inzet van vrijwilligers en informele zorg een steeds logischer onderdeel is geworden van de formele zorg.

Covid-19

Op het moment van de ontwikkeling van deze visie is te zien dat Covid-19 ook gevolgen heeft voor de informele zorg. Vanuit de informele zorg is de ervaring dat vrijwilligers minder konden doen dan voorheen vanwege de maatregelen of een eigen kwetsbare gezondheid.

Ondertussen geven de partners aan dat de informele zorg weer is opgestart. Het beeld bestaat dat het aantal actieve vrijwilligers binnen de gemeente Oldebroek is afgenomen. Daarbij wordt gezegd dat dit wel afhankelijk is van het type werkzaamheden. Voor het 'doen' van dingen en voor kortdurende inzet zijn wel voldoende mensen te mobiliseren, maar voor meer bestuurlijke en coördinerende of langdurigere taken is dat lastiger. Opgemerkt wordt dat door de aandacht voor ´een actief en gezond leven´ mensen minder tijd besteden aan vrijwilligerswerk en ook het vrijwilligerswerk zelf verandert. De vraag naar bijvoorbeeld computerlessen neemt af ten opzichte van enkele jaren geleden.

Vanuit de partners wordt benadrukt dat niet alleen bij de zorg voor mensen thuis een groter beroep gedaan op naasten en vrijwilligers, maar ook bij de intramurale zorg. Zorgpartners geven aan dat de informele zorg belangrijk is om bewoners een prettige leefomgeving te bieden. Zij merken wel op dat het voor bewoners met ernstige beperkingen of met gedragsproblematiek lastiger is om voldoende vrijwilligers te werven. Zij geven aan dat het aanbieden van voldoende opvang voor bewoners of dagbesteding hierdoor soms onder druk staat.

Door het gebrek aan opvang en dagbesteding zien de partners de caseloads van de medewerkers sneller vollopen. Tegelijkertijd geven zij aan dat de intensiteit van de zorgverlening en begeleiding toeneemt door de toegenomen zorgzwaarte van bewoners. Hier speelt bij de zorgaanbieders hier, net als elders in het land, ook het tekort aan personeel een rol. Op sommige vacatures, vooral als het gaat om personeel voor mensen met zwaardere complexe zorgvragen en voor de 24-uurszorg, komen (te) weinig reacties. Met de verwachte groei van het aantal (oudere) zorgvragers is het personeelsbeleid een belangrijk ontwikkelpunt voor de zorgorganisaties.

De partners benoemen de omvang van specifieke doelgroepen op de locaties in verhouding tot een efficiënte inzet van personeel als specifiek aandachtspunt binnen de gemeente Oldebroek. Wanneer het aantal bewoners lager wordt dan het gemiddeld benodigde aantal bewoners per medewerker, leidt dit tot gemiddeld hogere kosten als personeel bijvoorbeeld toch 24/7 aanwezig moet zijn om zorg te kunnen bieden. Het leidt ook tot strategische keuzes voor de zorgorganisaties om de zorg op dergelijke locaties al dan niet in stand te houden.

4.3.2 Visie gemeente

Als gemeente vinden we het belangrijk dat inwoners van alle leeftijden, met en zonder zorgvragen en vanuit verschillende woonsituaties elkaar (leren) kennen en ontmoeten.

De gemeente Oldebroek ondersteunt mantelzorgers en vrijwilligers

Vanuit ons perspectief is de inzet van naasten en vrijwilligers van onschatbare waarde. Het omzien naar en zorgen voor elkaar draagt bij aan de onderlinge verbondenheid. Oldebroek voor Mekaar staat voor de waardering van alle inzet die inwoners aan elkaar leveren. De informele ondersteuning is belangrijk voor de leefbaarheid van onze kernen en voor de kwaliteit van leven en veiligheid van inwoners met zorgvragen.

Met de verwachte afname van het aantal mantelzorgers en vrijwilligers staat de toekomstbestendigheid van de informele

ondersteuning en het welzijnswerk in onze gemeente onder druk.

Samen met de partners werken we aan het beschikbaar houden van informele ondersteuning door mensen bewust te maken van het belang van onderlinge zorg en inwoners te inspireren met mooie voorbeelden. Ook kunnen organisaties een beroep doen op de digitale vacaturebank vanuit het Sociaal Team.

Voor naasten of mantelzorgers is informele ondersteuning vaak geen keuze maar een situatie die je overkomt. Mantelzorger word je niet, maar ben je. Vaak niet eens vanuit het besef dat je mantelzorger bent, maar vanuit de zorg voor je naaste. Met elkaar willen we een ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers ontwikkelen.

We realiseren ons dat er grote verschillen bestaan in de mate waarop inwoners een beroep (kunnen) doen op naasten of vrijwilligers. Ook realiseren we ons dat de naaste omgeving van inwoners te maken heeft met situaties waarin de zorg of ondersteuning van hun naasten te zwaar wordt. We benadrukken hier dat het belangrijk is om vanuit het Sociaal Team samen met mantelzorgers en het netwerk in kaart te brengen welke ondersteuning thuis mogelijk en haalbaar is en waar professionele zorg nodig is. Voor ons is het uitgangspunt dat mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dat betekent ook dat zij zelf eigenaar zijn van hun mogelijke problemen én dat zij samen met hun netwerk en omgeving de regie voeren over het oplossen van de problemen. Als dat niet mogelijk is, bieden we vanuit de gemeente ondersteuning bij het vinden van een oplossing. Op verzoek van de inwoner kan de gemeente daarbij ook de regie nemen. Maar ook hier is de ondersteuning altijd gericht op het zo zelfstandig mogelijk leven en wonen. Vanuit onze verantwoordelijkheid willen we de mogelijkheden van dagbesteding en respijtzorg kunnen bieden, zodat naasten de mogelijkheid hebben om aandacht aan hun eigen behoeften en ontspanning te kunnen geven.

Ook bewoners van intramurale zorglocaties zijn onze inwoners. We hebben veel waardering voor al die medewerkers aan en om het bed die zich elke dag weer inspannen om hun bewoners een veilige en prettige woon- en leefomgeving te bieden. Deze medewerkers willen we evengoed prettige en betaalbare woningen kunnen bieden binnen onze gemeente.

Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg zorgen we er als gemeente Oldebroek voor dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar blijven

Om de huidige krapte op de lokale woningmarkt op te lossen, werken we conform het Woonprogramma aan de bouw van 950 woningen waarvan minimaal 250 levensloop-geschikte woningen en 124 intramurale woonplekken. Met de rest van deze 950 woningen willen we bereiken dat inwoners in de eigen omgeving kunnen wonen en werken. Op deze wijze willen we het voorzieningenniveau in onze gemeente op peil houden.

Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg werken we aan maatregelen om vrijwilligerswerk én het werken in de zorg te stimuleren

Samen met zorg- en welzijnspartners gaan we in gesprek over de mogelijkheden om voldoende vrijwilligers en medewerkers beschikbaar te krijgen voor de toekomst. Vanuit de gemeente spannen we ons daarbij in om het belang van de waardering voor vrijwilligerswerk binnen diverse intramurale zorgorganisaties te benadrukken. Ook spannen we ons in om het werken in de zorg onder de aandacht te brengen. We zetten dit punt op de agenda[13] van ons overleg met het onderwijs.

[13] Op de Human Capital Agenda (menselijk kapitaal).

4.4 Voldoende woonplekken

4.4.1 Partners over voldoende woonplekken

Voor zorgpartners is de schaalgrootte van de vraag naar specifieke zorg bepalend voor de exploitatie en daarmee voor het aanbod van intramurale voorzieningen binnen de gemeente. Zij geven daarbij aan dat de omvang van specifieke doelgroepen binnen de gemeente Oldebroek soms te gering is om daar aparte voorzieningen voor te kunnen bouwen, huren of bemensen. De partners zien wel kansen als ook zorgvragers uit andere gemeenten in de gemeente Oldebroek willen komen wonen. Zij geven echter aan dat sommige specifieke doelgroepen eerder naar grotere gemeenten als Zwolle of Harderwijk kijken dan naar de relatief kleinere kernen van de gemeente Oldebroek. Dit geldt bijvoorbeeld voor asielzoekers die een zelfstandige woning zoeken, statushouders, dak- en thuislozen of mensen met meervoudige problematiek.

Voor het aanbod aan woningen voor specifieke doelgroepen benadrukken corporaties en projectontwikkelaars het belang van doorstroming. Om doorstroming te realiseren benoemen de partners enkele aandachtspunten. Zo geven zij aan dat inwoners zich vooral verbonden voelen met de kernen aan de kant van Wezep of aan de kant van de kern Oldebroek.

Volgens de partners zijn de inwoners van Wezep meer georiënteerd op Zwolle en inwoners van Oldebroek meer op de Veluwe. Een woningcorporatie geeft aan dat het hun ervaring is dat veiligheid en elkaar kennen belangrijke pijlers zijn voor de bewoners van de gemeente Oldebroek. Zij noemen dit wel de 'groene leefstijl'.
Vanuit diverse partners wordt gezegd dat inwoners van de gemeente Oldebroek gewend zijn aan relatief grote en grondgebonden woningen met een tuin. Zij vermoeden dat het daardoor voor inwoners lastiger is om zich een voorstelling te maken van het wonen in relatief kleine en/of gestapelde woningen. Volgens enkele projectontwikkelaars worden kleinere koopwoningen met het label seniorenwoning in de gemeente Oldebroek relatief minder snel verkocht dan in sommige buurgemeenten.

De corporaties laten weten dat de doorstroommogelijkheden voor mensen die aangewezen zijn op sociale huurwoningen beperkt zijn. De mutatiegraad binnen de ongeveer 2.000 sociale huurwoningen in de gemeente is 5 à 6 procent per jaar[14]. Dat betekent dat er gemiddeld 100 woningen per jaar vrijkomen. De corporaties geven aan dat zij met deze 100 woningen invulling moeten geven aan de reguliere doelgroep en aan het huisvesten van specifieke doelgroepen.

4.4.2 Visie gemeente

Naast de uitvoering van het Woonprogramma willen we waar nodig zoeken naar alternatieve mogelijkheden om voldoende (tijdelijke) woningen en woonplekken beschikbaar te hebben voor mensen met zorgvragen.

Als gemeente Oldebroek werken we samen met gemeenten in de regio Zwolle en op de Noord-Veluwe om voor alle doelgroepen voldoende woonplekken beschikbaar te houden
Als gemeente zetten we in op periodieke ontmoeting tussen partners voor welzijn en zorg om voor alle doelgroepen voldoende woonplekken beschikbaar te houden. Wanneer nodig zoeken we daarbij de samenwerking met omliggende gemeenten.

In het Woonprogramma is al gesteld dat doorstroming en extra woningen en woonplekken nodig zijn om aan de toekomstige woonvraag in de gemeente te voldoen. De ervaringen van deze partners bekrachtigen deze noodzaak. Vanuit deze visie benadrukken we de urgentie van de bouw voor senioren en het tot stand komen van intramurale plekken, in overleg met de zorgpartners. In het algemeen benadrukken we dat het aanbod gericht moet zijn op een mix van doelgroepen, dat het aanbod betaalbaar moet zijn en dat ingezet moet worden op levensloopgeschikte woningen. Dit sluit aan op het Woonprogramma.

Als gemeente zien we de ontwikkeling van deze visie Wonen, Welzijn en Zorg als start voor het aanhalen van de onderlinge contacten met en tussen organisaties. Als gemeente willen we het initiatief nemen om een vervolg te geven aan de gesprekken en workshop. We initiëren de structurele ontmoeting tussen gemeente en belanghebbenden en belanghebbenden onderling, zodat partijen elkaar leren en blijven kennen en we lokale uitdagingen sneller en beter gezamenlijk kunnen oppakken. Ook staat de uitnodiging aan zorgpartners om direct contact op te nemen met onze beleidsmedewerker Volkshuisvesting over specifieke ontwikkelwensen en mogelijkheden.

Met de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg werken we als gemeente Oldebroek aan maatregelen om doorstroming te stimuleren
Om doorstroming op de woningmarkt te realiseren, werken we samen met partners aan maatregelen en instrumenten die daaraan bijdragen. De beleidsnota kleinschalige woningbouwinitiatieven biedt hiervoor al mogelijkheden. Ook willen we kijken naar de wijze waarop we mensen kunnen stimuleren bewust na te denken over de levensloopgeschiktheid van de huidige woning. Daarbij zoeken we naar mogelijkheden mensen te ondersteunen als zij hun grotere woning willen verruilen voor een geschiktere of kleinere woning. Zo gaan we bijvoorbeeld aan de slag met de mogelijkheid vanuit de gemeente Gelderland voor de inzet van doorstroommakelaars (verhuiscoaches) en een verhuisbonus.

4.5 Samenwerking in de keten

4.5.1 Partners over samenwerking in de keten

De partners benadrukken dat goede oplossingen voor de genoemde vraagstukken voor Wonen, Welzijn en Zorg alleen tot stand kunnen komen door intensievere samenwerking. Daarbij vinden zij het van belang dat de visie gezien wordt als een eerste stap. Voor het vervolg wijzen zij op het belang te bekrachtigen dat er een gezamenlijke wens is om verder met elkaar in gesprek te gaan en te werken aan creatieve en concrete oplossingen binnen de genoemde thema´s van vergrijzing, een inclusieve samenleving, de verbinding tussen informele en formele zorg en ondersteuning, en het beschikbaar krijgen van voldoende woningen en woonplekken voor mensen met een zorgvraag.

ls mogelijke concrete punten waaraan gewerkt kan worden, noemen de partners de volgende bespreekpunten:

- De wijze waarop zorgorganisaties ondanks een beperkte omvang van specifieke doelgroepen toch woonvormen binnen de gemeente kunnen ontwikkelen die exploitabel zijn;
- Het aantal benodigde wooneenheden per organisaties;
- De afstemming van de wachtlijsten;
- Het zorgen voor voldoende bezetting van wooneenheden voor specifieke doelgroepen;
- De inzet van personeel, bijvoorbeeld voor de nacht-, avond- en weekenddiensten [15];
- Stimuleren van doorstroming op de woningmarkt;
- Zoeken naar mogelijkheden om elkaar aan te vullen en kansen door afstemming met omliggende gemeenten.

Benadrukt wordt dat het wiel niet altijd opnieuw uitgevonden hoeft te worden en dat er landelijk mooie voorbeelden zijn die als inspiratie kunnen dienen.

Als aandachtspunten noemen de partners werken vanuit verschillende wetten en inkomstenbronnen. Om oplossingen concreet te kunnen maken, is afstemming nodig met onder andere:

- Zorgkantoren vanuit hun verantwoordelijkheid voor de financiering van intramurale huisvesting vanuit de Wet Langdurige Zorg;
- Gemeenten voor hun verantwoordelijkheid voor dagbesteding en Wmo-zorg en Jeugdhulp;
- Corporaties vanuit hun verantwoordelijkheid te zorgen voor betaalbare woningen voor mensen met lage inkomens.

[14] Zie ook paragraaf 8.4.

[15] Een mooi voorbeeld is de Noord-Veluwse nachtdienst die vanuit Beschermd Wonen is ontstaan door organisatie overstijgende samenwerking. Hierdoor is de 24/7 zorg gemakkelijker en goedkoper geregeld.

Een belangrijk punt is dat er ruimte is om, afhankelijk van de fase van nieuwe ontwikkelingen, in kleiner comité door te kunnen praten. Dit bevordert openheid op het moment dat er partners met en zonder winstoogmerk bij betrokken zijn. Binnen de samenwerking vragen de partners aandacht voor de verschillen tussen de organisaties en doelgroepen, maar ook tussen verschillende verantwoordelijkheden, belangen en mogelijkheden.

4.5.2 Visie gemeente

Zoals al beschreven in bovenstaande paragrafen, onderschrijven we als gemeente de noodzaak van samenwerking om te komen tot structurele oplossingen voor de vraagstukken voor Wonen, Welzijn en Zorg.

De gemeente Oldebroek organiseert periodieke ontmoeting tussen partners voor Welzijn en Zorg

Door een vervolg te geven aan het zorgontbijt willen we de ontmoeting tussen partners voor Welzijn en Zorg stimuleren. Naast onderlinge ontmoeting en gesprek, stimuleren we als gemeente ook het gezamenlijk oppakken en uitvoeren van initiatieven. Het uitvoeringsplan uit de bijlage dient als eerste aanzet. Benadrukt wordt dat dit plan een levend werkdocument is waarmee we in gezamenlijkheid uitvoering willen geven aan concrete projecten en werkzaamheden.

Als gemeente gaan we in gesprek over specifieke ontwikkelwensen en mogelijkheden van zorgpartners binnen onze gemeente

Daar waar onze zorgpartners specifieke ontwikkelwensen hebben gaan we op hun uitnodiging, graag in klein comité in gesprek. Partners mogen daarbij van ons als gemeente verwachten dat wij ook binnen de gemeentelijke organisatie zorgen voor een goede afstemming tussen Wonen, Welzijn en Zorg.

4.6 Rol gemeente

4.6.1 Partners over de rol van de gemeente

In de een-op-een gesprekken en de workshop is gesproken over de verwachtingen van de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg over de rol van de gemeente Oldebroek[16].

De partners vinden het belangrijk dat de gemeente Oldebroek een verbindende en coördinerende rol speelt naar partijen door ontmoeting te faciliteren en door ervoor te zorgen dat het netwerk gezamenlijk de verantwoordelijk neemt om invulling te geven aan de opgaven voor Wonen, Welzijn en Zorg in de gemeente. De partners benadrukken dat er op uitvoerend niveau al veel wordt samengewerkt. De genoemde thema's vragen om ontmoeting op tactisch en strategisch niveau, zodat ook middelen beschikbaar komen voor de realisatie van de gezamenlijke doelen. De partners merken op dat de opgave voor voldoende woningen en woonplekken nu al vraagt om actie. Van de gemeente verwachten zij daarbij dat er snel wordt gehandeld en dat er zo creatief mogelijk wordt omgegaan met gemeentelijke regels en procedures. Het is volgens de partners ook belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven en inwoners van de kernen te betrekken bij oplossingen voor de vraagstukken voor Wonen, Welzijn en Zorg. De organisaties verwachten dat de gemeente regie neemt voor de samenwerking, maar ook bijdraagt aan mogelijke oplossingen vanuit de verantwoordelijkheid voor de Wmo en de Jeugdwet. Daarbij verwachten zij van de gemeente dat medewerkers goed bekend zijn met de ontwikkelingen binnen de kernen.

Verder verwachten de partijen dat de gemeente een actieve rol neemt om de leefbaarheid van de kernen te behouden en te versterken en specifieke problemen of vraagstukken te signaleren. Daarbij vinden zij het belangrijk dat de gemeente aandacht heeft voor nieuwe bewoners, maar ook voor de huidige bewoners en ontmoeting en sociale cohesie stimuleert.

Tot slot zeggen de partners de gemeente te zien als bewaker van de integraliteit van de opgaven voor Wonen, Welzijn en Zorg. Daarbij verwachten zij dat de gemeente de benodigde verbindingen legt tussen inwoners en organisaties en dat de gemeente gezamenlijke projecten of programma's ontwikkelt. De visie wordt gezien als een mooie start waarbij vanuit gezamenlijkheid vervolg moet worden gegeven om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de ambities.

4.6.2 Visie gemeente

Als gemeente onderschrijven wij het belang van samenwerking rondom de genoemde thema's voor Wonen, Welzijn en Zorg.

Afhankelijk van de fase van projecten of trajecten zetten we als gemeente snel in op ontmoeting op algemeen niveau of juist op tactisch/strategisch of uitvoerend niveau

Daarbij bieden we zoals gezegd de mogelijkheid om in kleiner comité over specifieke ontwikkelwensen van zorgpartners in gesprek te gaan.

Belangrijk bij nieuwe ontwikkelingen is en blijft het uitgangspunt van Oldebroek voor Mekaar waarbij we vroegtijdig met inwoners en andere belanghebbenden in gesprek gaan. Daarbij dagen we een ieder uit om vanuit de eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden een actieve bijdrage te leveren aan mogelijke oplossingen. Als gemeente bewaken we vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid dat we de juiste partners waar nodig betrekken. Daarbij vragen wij onze partners om ons scherp te houden en met ons in gesprek te blijven. Net als bij de ontwikkeling van deze visie, zetten we ons in voor de concretisering ervan in een gezamenlijk uitvoeringsplan.

4.7 Overzicht visie en ambities

Op basis van landelijke adviezen en de input uit de gesprekken en workshop met de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg hebben we in de vorige paragrafen in totaal 14 ambities (in blauw en schuingedrukt) geformuleerd. In het volgende hoofdstuk zijn de visie, thema's en ambities puntsgewijs samengevat. Ook vindt u voorin deze nota een infographic waarin u deze hoofdlijnen verbeeld ziet.

[16] Zie bijlage 11 voor een opsomming van de verwachtingen van de partners over de rol van de gemeente Oldebroek.

5. Overzicht en samenvatting visie en ambities

In onze gemeente Oldebroek herkennen we de landelijke zorgen over het toenemend aantal mensen dat zorg nodig heeft, over de beschikbaarheid van geschikte woningen en (intramurale) woonvormen, de beschikbaarheid van voldoende personeel en de stijgende zorgkosten.

Met het Woonprogramma is al een belangrijke start gemaakt om in te spelen op de groei en de veranderende samenstelling van het aantal huishoudens in onze gemeente. We bekrachtigen daarom de urgentie om zo spoedig mogelijk 250 levensloopgeschikte woningen en 124 woonzorgplekken te realiseren als onderdeel van de ambitie uit het Woonprogramma om in de periode tot 2030 minimaal 950 woningen en woonplekken aan de woningvoorraad toe te voegen.

We zien echter ook dat alleen het toevoegen van woningen en woonplekken niet het antwoord is op alle opgaven op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg.

5.1 Visie Wonen, Welzijn en Zorg

We willen als gemeente dat iedereen, met en zonder beperkingen, zo lang en zo zelfstandig mogelijk kan blijven wonen in onze gemeente, mee kan blijven doen in de maatschappij en zich verantwoordelijk voor elkaar voelt, zodat onze inwoners zich nu en later thuis blijven voelen in onze gemeente.

5.2 Uitgangspunten

Op basis van de landelijke en lokale kaders zijn de volgende uitgangspunten voor de uitvoering van belang:

- Oog voor het verschil tussen mensen die ondersteuning en zorg nodig hebben (doelgroepen);
- Oog voor wat mensen zelf kunnen, waar zij in hun nabije omgeving hulp bij kunnen krijgen en waar professionele ondersteuning of zorg nodig is;
- Het belang van een integrale aanpak en integrale samenwerking tussen inwoners, organisaties voor Wonen, Welzijn en Zorg en de gemeente;
- Het belang van samenwerking over de grenzen van de eigen organisaties heen;
- De zorgen zijn urgent en vragen om concretisering van de ambities en om uitvoering.

5.3 Lokale thema's

Op basis van de input van inwoners en partners voor Wonen, Welzijn en Zorg willen we daarbij inzetten op de volgende thema's:

- De gevolgen van de vergrijzing;
- De aandacht voor andere doelgroepen en een inclusieve samenleving;
- De beschikbaarheid van informele en formele zorg en ondersteuning;
- De beschikbaarheid van voldoende geschikte woon(zorg)plekken.

5.4 Ambities Wonen, Welzijn en Zorg

Om de visie voor Wonen, Welzijn en Zorg te realiseren en invulling te geven aan onze uitgangspunten en de lokale thema´s zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met onze inwoners en partners.

De uitgangspunten en thema's zijn uitgewerkt in veertien ambities. Dit zijn niet per definitie nieuwe ambities. Het is wel een bundeling van ambities en interventies vanuit verschillende beleidsterreinen. Om een oplossing te vinden voor de opgaven uit deze visie moeten wel extra inspanningen worden gedaan. In het bijgevoegde uitvoeringsplan zijn daarom acties opgenomen die nader worden uitgewerkt. Dit doen we samen met onze partners. Het gaat immers niet alleen om inspanningen door de gemeente maar juist om acties die in samenwerking met de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg moeten worden opgepakt. Daarbij ligt de verantwoordelijkheid in sommige gevallen ook vooral bij één of meerdere partners.

5.4.1 Vergrijzing

1. De gemeente Oldebroek ondersteunt het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en leven;
2. De gemeente Oldebroek zet zich in voor het betaalbaar houden van de zorg;
3. De gemeente Oldebroek werkt aan de bevordering van de gezondheid van alle inwoners van de gemeente;

5.4.2 Inclusieve samenleving

4. De gemeente Oldebroek zet in op verbinding en samenwerking;
5. De gemeente Oldebroek organiseert buurtkracht en ontmoeting in alle kernen;
6. De gemeente Oldebroek zet naast de reguliere woningbouw in op woningen die gemakkelijk geschikt te maken zijn voor verschillende doelgroepen;

5.4.3 Informele en formele zorg en ondersteuning

7. De gemeente Oldebroek ondersteunt mantelzorgers en vrijwilligers;
8. Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg zorgen we er als gemeente Oldebroek voor dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar blijven;
9. Met onze partners voor Wonen, Welzijn en Zorg werken we aan maatregelen om vrijwilligerswerk én het werken in de zorg te stimuleren;

5.4.4 Voldoende woonplekken

10. Als gemeente Oldebroek werken we samen met andere gemeenten in de regio Zwolle en op de Noord-Veluwe om voor alle doelgroepen voldoende woonplekken beschikbaar te houden;
11. Met de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg werken we als gemeente Oldebroek aan maatregelen om doorstroming te stimuleren;

5.4.5 Samenwerking in de keten en rol gemeente

12. De gemeente Oldebroek organiseert periodieke ontmoeting tussen partners voor Welzijn en Zorg;
13. Als gemeente gaan we in gesprek over specifieke ontwikkelwensen en mogelijkheden van zorgpartners binnen onze gemeente;
14. Afhankelijk van de fase van projecten of trajecten zetten we als gemeente snel in op ontmoeting op algemeen niveau of juist op tactisch/strategisch of uitvoerend niveau.

5.5 Concretisering ambities

Om de ambities te concretiseren hebben we in het Uitvoeringsplan 2022 - 2025 een aantal concrete stappen opgenomen waarmee we vanuit de keten Wonen, Welzijn en Zorg aan de slag gaan. In het uitvoeringsplan sluiten we aan op de input die we bij de ontwikkeling van deze visie van de inwoners en partners hebben gekregen. We benadrukken dat het uitvoeringsplan een levendig werkdocument is waaraan we samen met onze partners uitvoering geven. Het werkdocument zullen we tussentijds aanscherpen.

6. Bijlage Landelijke en lokale kaders

In deze bijlage worden de landelijke en lokale kaders kort toegelicht.

Wet langdurige zorg

Deze wet is bedoeld voor mensen die 24 uur per dag (intensieve) zorg nodig hebben in de nabije omgeving. Dat kan thuis zijn of in een zorginstelling. Het gaat om mensen met chronische ziekten, kwetsbare ouderen of mensen met een ernstige verstandelijke of lichamelijke beperking. Kort gezegd komen mensen in aanmerking voor de Wlz als zij niet meer in staat zijn om in de gaten te houden of in te schatten of zorg nodig is en om deze zorg tijdig en adequaat in te schakelen.

Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet

Met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) moeten gemeenten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Hierbij is de gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet zelfredzaam zijn. Via de Jeugdwet zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Het gaat daarbij om het adviseren van de jongere, het samen kiezen voor de goede vorm van jeugdhulp en het zorgen voor beschikbaarheid van deze hulp.

Recept voor een sociaal en leefbaar Oldebroek

Voor de ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en Jeugdwet heeft de gemeente Oldebroek de missie en visie voor 2019 - 2022 vastgesteld in het beleidsplan sociaal domein 'Recept voor een sociaal en leefbaar Oldebroek. De missie van de gemeente is 'samen werken aan een leefbaar Oldebroek' . De gemeente werkt samen met de Oldebroekse samenleving aan een zelfredzame en samenredzame gemeenschap waarbij inwoners, indien nodig, tijdige en juiste ondersteuning krijgen op het gebied van werk, inkomen, zorg, opvoeden en opgroeien. Doel is het voorkomen van problemen en het bereiken van een toename van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en participatie in de Oldebroekse samenleving. In 2022 wordt het beleidsplan herzien voor de periode 2023 - 2026.

Vanuit de visie op het sociaal domein voelt de gemeente zich verantwoordelijk om voor het thema Wonen en Zorg het initiatief en de regie te nemen om netwerkpartners bij elkaar te brengen. Hiervoor wordt in deze nota Wonen, Welzijn en Zorg verbinding gemaakt tussen het sociaal domein en de omgevingsvisie om te komen tot een integrale aanpak van de leefbaarheid van de dorpen en tot een actieve samenleving. Voor de gemeente is het daarbij belangrijk om in te zoomen op de zes dorpen: Oldebroek, 't Loo, Oosterwolde, Noordeinde, Hattemerbroek en Wezep.

Regio- en beleidsplan Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen 2020 - 2023

De gemeente heeft een specifieke taak voor mensen die dak- of thuisloos zijn of dreigen te worden. De gemeente ondersteunt hen met een tijdelijke verblijfplek. Het kan ook gaan om hulp aan huis (begeleid wonen) of om het wonen in een instelling of wooninitiatief (beschermd wonen). Daarbij worden inwoners ondersteund in de dagelijkse activiteiten om te zorgen voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding. De gemeente Oldebroek werkt hiervoor samen met andere gemeenten in de regio. Per 1 januari 2022 is elke gemeente verantwoordelijk voor beschermd wonen voor de eigen inwoners en ontvangt daarvoor de middelen. Hierdoor wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) mensen met een psychische kwetsbaarheid in de toekomst beter ondersteunen in de eigen woonomgeving.

Programma Langer Thuis

Het programma Langer Thuis is één van de drie programma's waarmee van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de ouderenzorg wil verbeteren. Langer Thuis is gericht op de verbetering van de kwaliteit van leven van (kwetsbare) ouderen thuis. De andere programma's zijn Eén tegen eenzaamheid en Thuis in het Verpleeghuis.

Omgevingsvisie en -wet

De Rijksoverheid werkt aan een nieuwe Omgevingswet waarin alle huidige wetten over de leefomgeving worden gebundeld. Eind 2020 is de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) ontwikkeld in samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partijen.
In de NOVI staan de uitdagingen beschreven om over 30 jaar nog steeds prettig, veilig en gezond te wonen, werken en recreëren in Nederland. Eén van de uitdagingen is het zorgdragen voor een woningvoorraad die aansluit op de woonbehoeften. Relevant beleid is onder meer het Programma Langer Thuis en de aanpak van beschermd wonen en maatschappelijke opvang inclusief dak- en thuisloosheid. De NOVI geldt als structuurvisie onder de huidige Wet ruimtelijke ordening tot de Omgevingswet ingaat.

Omgevingsvisie Oldebroek

De omgevingsvisie van Oldebroek is de basis waarop de gemeente werkt aan het behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk-, leef- en recreatieomgeving. Leefbare dorpen met een actieve samenleving is één van de thema's. Het in kaart brengen van de woonbehoefte per kern had prioriteit.

Woonprogramma

Het in de inleiding genoemde Woonprogramma 'Woningmarktonderzoek en analyse woningbouw-locaties gemeente Oldebroek' geeft inzicht in de huisvestingsbehoefte enerzijds en de beschikbare en/of nog te vinden locaties anderzijds. Daarbij is ingezoomd op de demografische ontwikkeling van de gemeente Oldebroek, de ontwikkeling van de woningmarkt en een analyse van de mogelijke woningbouwlocaties.

Kleinschalige woningbouwinitiatieven

Met de notitie 'Kleinschalige woningbouw-initiatieven' heeft de gemeente voor verschillende doelgroepen ruimte gecreëerd om 'bij elkaar te wonen' en om aan verzoeken om binnen de bebouwde kom één of meerdere woningen te realiseren te voldoen.

Prestatieafspraken

Jaarlijks bekrachtigen de gemeente Oldebroek, de woningcorporaties DeltaWonen en Omnia Wonen, de Stichting Centrale Bewonersraad DeltaWonen en de Stichting Huurdersbelangen Omnia Wonen hun samenwerking in prestatieafspraken. Doel is invulling te geven aan de vier pijlers die in de huidige raamovereenkomst van 2017 zijn vastgelegd: 1. Beschikbaarheid en betaalbaarheid, 2. Wonen met Welzijn en Zorg, 3. Duurzaamheid, 4. Vitale kernen met actieve, betrokken burgers.

Afspraak uit de prestatieafspraken 2021 was de uitwerking van de visie Wonen, Welzijn en Zorg. In samenspraak met de woningcorporaties wordt in 2022 uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan.

7. Bijlage Landelijke adviezen toekomstbestendige zorg

Het (nieuwe) kabinet krijgt van diverse kanten adviezen om de zorg toekomstbestendig te laten zijn. Hieronder zijn deze adviezen kort samengevat.

Zorg voor de toekomst

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft op 14 december 2020 de discussienota 'Zorg voor de toekomst' uitgebracht en voorgelegd aan belanghebbenden en ervaringsdeskundigen in het veld. Doel is om de Nederlandse zorg in de toekomst op het hoogste niveau te kunnen houden en tegelijkertijd verder te verbeteren. Centraal staan drie thema's: Preventie & Gezondheid, Organisatie & Regie en Vernieuwing & Werkplezier. Begin 2021 zijn ongeveer 350 reacties op de nota binnengekomen. Het verslag van deze consultatieronde is opgesteld en wordt aangeboden aan het volgende kabinet.

Centraal in de discussienota en de reacties staat dat de huidige zorg over het algemeen goed is, maar dat er zorgen zijn over de toekomst vanwege de toenemende zorgvraag en schaarste aan personeel en middelen. Gesteld wordt dat alleen maatregelen kunnen voorkomen dat we moeten inleveren op de zorgkwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid. Benoemd wordt dat de opgaven en oplossingen per zorgdomein en per regio verschillen. Uit onze beoordeling van het consultatieverslag zien we de volgende aanknopingspunten voor de visie op Wonen, Welzijn en Zorg:

- Het belang van een integrale aanpak van gezondheid, dus ook vanuit het oogpunt van de gebouwde omgeving;
- Verbreding van de aandacht voor de ouderenzorg (door de toename van chronisch zieken en vergrijzing) naar mensen die een leven lang met een beperking of handicap leven en voor jongeren en jeugd;
- Meer aandacht voor opties rond burgerinitiatieven, gemeenschapszin, zelfhulp, participatie en eigenaarschap oftewel rondom de betrokkenheid van mensen;
- Samenwerking over de grenzen van de traditionele domeinen heen om ervoor te zorgen dat het zorgaanbod beter aansluit bij wat mensen echt nodig hebben en om de doelmatigheid in de zorg te vergroten;
- De inzet op passende- en innovatieve geclusterde woonvormen voor ouderen ;
- Het belang van innovatie via e-health en vernieuwing in de manier van werken door het beter benutten van de ervaringsdeskundigheid van patiënten en zorgprofessionals.

Oud en zelfstandig in 2030, aangepast REISadvies

Op 30 juni 2020 heeft de commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen (commissie Bos) een advies aangeboden aan de minister van VWS. Om de zorg voor thuiswonende ouderen in de toekomst op peil te houden is het advies om nú te investeren in geschikte woningen, in digitalisering van het dagelijks leven en zorg en in lokale en regionale samenwerkingen in zorg en ondersteuning. Het REISadvies is getoetst aan vier principes:

1. Regie: de mogelijkheden voor ouderen om zelf regie te voeren;
2. Eenvoud: de vereenvoudiging van de ondersteuning en zorg voor de ouderen zelf en voor de professionals;
3. Integrale benadering: de verwijdering van schotten en het bevorderen van een integrale kijk op de behoefte aan ondersteuning en zorg;
4. Samenwerking: de bevordering van samenwerking tussen de verschillende bij de zorg voor thuiswonende ouderen betrokken partijen en professionals.

Dialoognota Ouder worden 2020 - 2040

In februari 2021 is de Dialoognota Ouder Worden 2020-2040 van het Ministerie van VWS verschenen. In de nota wordt inzicht gegeven in de trends en ontwikkelingen rondom de ouderenzorg. Het gaat over de toenemende zorgvraag, het gat tussen de benodigde en de beschikbare verpleegzorg en de grote bouwopgave tot 2040 (zorgcapaciteit), de stijgende zorgkosten, de beschikbaarheid van zorgverleners (bemensbaarheid) en de afname van de mantelzorg. Het document kan worden gezien als een menukaart van maatregelen die kunnen bijdragen aan de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de ouderenzorg.

In de nota staan drie kernvragen geformuleerd waar iedereen die ouder wordt mee geconfronteerd wordt:

1. Wat kan ik zelf? - Wat doe ik zelf en waar kan ik hulp krijgen bij het zelf doen?
2. Wie zorgt er voor mij? - Mantelzorgers, informele zorg al dan niet in combinatie met formele zorg (zorgverleners)?
3. Waar woon ik? - Thuis, in een Woonzorgcombinatie (WZC) of een verpleeghuis?

Kiezen voor houdbare zorg

Op 15 september van dit jaar heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) het rapport 'Kiezen voor houdbare zorg. Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak.' uitgebracht. Om de kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg te kunnen garanderen, adviseert de WRR om te prioriteren in de zorg en keuzes te maken. De aanbeveling is om te investeren in drie pijlers die gelijktijdig en in samenhang moeten worden opgepakt:

1. Versterk het maatschappelijk draagvlak voor scherpere keuzes;
2. Maak scherpere politieke keuzes voor houdbare zorg;
3. Versterk het uitvoerend vermogen om beter te kiezen voor de afbakening van collectieve zorg.

8. Bijlage Toelichting demografische ontwikkelingen

Hieronder staan de belangrijkste demografische ontwikkelingen toegelicht.

8.1 Inwoners Oldebroek

De omvang van inwoners met een zorgvraag neemt de komende jaren naar verwachting toe. Hieronder staan de belangrijkste oorzaken daarvoor genoemd.

Toename aantal huishoudens

Het aantal huishoudens in de gemeente Oldebroek neemt tot 2030 toe. Dit aantal ligt vermoedelijk tussen de 370 en 743 extra huishoudens. Het verschil zit met name in de samenstelling van de huishoudens.

Veranderende samenstelling huishoudens

De groei van het aantal huishoudens komt voornamelijk door gezinsverdunning bij inwoners van 65 jaar en ouder. Tot 2030 stijgt het aantal inwoners met 500. Wat opvalt is dat op dit moment ongeveer 20 % van de inwoners 65 jaar of ouder is en in 2030 naar verwachting 35 %. Het aantal inwoners tot 30 jaar daalt, het aantal 30 - 50 jarigen blijft ongeveer gelijk en het aantal 50 - 65 jarigen steeg tot 2020 maar neemt daarna af.

Dubbele vergrijzing

Naast de stijging in het aantal 65 plussers stijgt vooral het aantal 80 plussers in de gemeente Oldebroek. Dit wordt wel de dubbele vergrijzing genoemd.

Volgens landelijke cijfers van Actiz uit 2016 is 80 % van de 65 plussers vitaal, heeft 14 % ondersteuning thuis en woont 6 % in een verpleeghuis. Van de groep 85 plussers zal ongeveer 30 % verhuizen naar een instelling. In Nederland woont ongeveer 70 % van de 85 plussers thuis.

Toename ouderen met laag inkomen maar met vermogen

Naar verwachting neemt het aantal oudere huishoudens met een relatief laag inkomen tot € 34.800 toe. Ook het aantal 65 plussers met een inkomen onder de sociale huurgrens neemt naar verwachting toe. Dit geldt voor alle kernen in de gemeente Oldebroek.

Terwijl het inkomen daalt, is te zien dat bijna 60 % van de ouderen in Oldebroek een vermogen heeft van meer dan € 150.000. Vanwege het hoge aantal koopwoningen in de gemeente is de veronderstelling dat dit vermogen vooral in stenen (de koopwoning) zit.

Ervaren gezondheid is goed

Inwoners ervaren hun gezondheid meer dan gemiddeld als goed, maar sporten minder dan de gemiddelde Nederlander. Volgens de Gezondheidsmonitor 2020 van de GGD beoordeelt 80 % van de inwoners van Noord- en Oost- Gelderland de eigen gezondheid als (zeer) goed. Van deze inwoners voldoet de helft (51 %) aan de beweegrichtlijnen van 150 minuten matig intensieve inspanning en twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten.

8.2 Ontwikkeling doelgroepen

Een deel van de inwoners vraagt om specifieke aandacht als het gaat om Wonen, Welzijn en Zorg. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

Beperkt aanbod woonplekken voor ouderen met een zwaardere zorgbehoefte

In de gemeente Oldebroek kunnen ouderen met een zwaardere somatische of psychogeriatrische zorgbehoefte terecht in:

- De Hullen in Oldebroek van Het Baken;
- Het woonzorgservicegebied in Wezep van Viattence met de locaties:
  - Weidebeek
  - Turfhorst
  - Veldheem
- De woonlocaties van Careander in Wezep:
  - De Linde
  - Veldheem
- Villa Esdorp in Wezep van Korian/ Steppingstones.

Op dit moment is de vraag naar plekken al groter dan het aanbod.

Aanbod passende woonplekken voor bijzondere doelgroepen

Om een inclusieve samenleving te kunnen zijn, zijn er plekken nodig voor mensen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. Het gaat daarbij om mensen met een verstandelijke beperking die aangewezen zijn op begeleiding of beschermd wonen en om mensen met een meervoudige beperking. Binnen de gemeente Oldebroek zijn hiervoor de volgende woonzorglocaties beschikbaar:

- De Plataan van Stichting De Plataan voor jongeren met een beperking;
- De Eikenhorst en EBW in Oldebroek van EBC biedt Beschermd en Begeleid wonen voor (jong)volwassenen met autisme spectrum problematiek of ontwikkelingsproblematiek;
- Adelaarsnest in Oosterwolde van 's Heerenloo voor mensen met een verstandelijke beperking, autisme- of hechtingsproblematiek;
- Kooiveen 3 in Oldebroek van Philadelphia voor mensen met een matige of licht verstandelijke beperking;
- Kooiveen 1 in Oldebroek van Philadelphia voor mensen met ernstige meervoudige beperkingen (EMB).

De ontwikkeling van deze locaties is afhankelijk van de vraag naar plekken en de mogelijkheden van de zorgorganisatie zelf. De capaciteit en vormen van beschermd en begeleid wonen stemt de gemeente Oldebroek af met gemeenten in de regio.

Het gaat verder om mensen met andere specifieke woonbehoeften als:

- Wmo-doelgroep: mensen met een fysieke beperking die een aangepaste woning nodig hebben;
- Spoedzoekers: mensen die met spoed een reguliere woning nodig hebben vanwege echtscheiding of een gewijzigde gezinssamenstelling. Het kan ook gaan om jongeren die met spoed een woonplek nodig hebben;
- Statushouders: mensen die met een verblijfsgunning uitstromen, vaak naar huurwoningen;
- Arbeidsmigranten:
  - Tot 1 jaar / seizoenarbeiders (sober met mogelijkheid tot ontspanning, delen van voorzieningen, lage prijs)
  - Langverblijvers / 1 tot 3 jaar (kamers, studio's, kleine appartementen, gemeenschappelijke voorzieningen geen bezwaar)
  - Vestigers / mensen met plan om zich langdurig of meer dan 3 jaar te vestigen (zelfstandige huur of koop woning).

Taakstelling statushouders

In 2020 had de gemeente Oldebroek een taakstelling om 16 statushouders te plaatsen. In 2021 van 34 en doet het Rijk bovendien een extra beroep om gemeenten om een groter aantal woningen beschikbaar te stellen. Voor het eerste half jaar van 2022 gaat het om een taakstelling van 14. Marktpartijen kunnen inspringen, maar het is lastig om tot een haalbare businesscase te komen.

8.3 Informele en formele zorg en ondersteuning

Naast de veranderingen in de bevolking van Oldebroek zien we ook knelpunten in de informele en formele zorg en ondersteuning.

Mantelzorg onder druk

De verwachting is dat het aantal potentiële mantelzorgers (inwoners tussen de 50 en 70 jaar) daalt en het aantal beschikbare mantelzorgers voor de groep 85 plussers daalt van 15 in 2020 naar 4 in 2050. Omdat het aantal hulpbehoevende ouderen toeneemt is de verwachting dat de druk op de professionele zorg toeneemt.

Toenemend tekort aan verpleeghuisplaatsen

Nu al is de capaciteit voor verpleging en verzorging aanmerkelijk minder dan de verwachte vraag (tekort van 39 plaatsen). Met de toenemende vergrijzing zal dit tekort verder toenemen. Tot 2030 zullen ongeveer 125 verpleeghuisplaatsen moeten worden gerealiseerd om aan de huidige en toekomstige vraag te voldoen.

8.4 Ontwikkeling woningmarkt

De dynamiek in de huidige woningmarkt is beperkt en lijkt verder vast te lopen. De redenen hiervoor zijn:

Woningaanbod

In 2020 telt de gemeente Oldebroek 9.318 woningen waarvan relatief veel eengezinswoningen: 85 % eengezinswoning (7.939) en 14,8 % (1.379) een meergezins-woning (appartement) versus 64,1 % en 35,9 % landelijk. De woningen zijn ook bovengemiddeld groot.

Koop

Van de woningen is 68,1 % een koopwoning, 23,6 % een corporatie-woning en 8,2 % een particuliere huurwoning. Ten opzichte van de Veluwe zijn dit relatief veel koopwoningen. Het aandeel corporatiewoningen is ongeveer gelijk. Het verschil zit dus in het aandeel particuliere huurwoningen. Naar mening van de onderzoekers duidt de stijging van de vraagprijzen, de afname van de verkooptijd en de daling van het aantal te koop staande woningen op een langzaam vastlopende markt. Dat is niet bepaald positief voor mensen die willen verhuizen.

Huur

Er zijn ongeveer 2.000 corporatiewoningen in de gemeente waarvan 1.500 van DeltaWonen in Wezep / Hattemerbroek, 500 van Omnia Wonen in Oldebroek / Oosterwolde / 't Loo en enkele woningen van Uwoon in Oosterwolde. Volgens de woningweet mogen corporaties in slechts één Woningmarktregio volledig werkzaam zijn. Deze regio's zijn vastgelegd door de rijksoverheid. De woningmarktregio van Omnia Wonen is Amersfoort, Noord-Veluwe en Zeewolde waaronder ook de gemeente Oldebroek valt. De gemeente Oldebroek hoort niet tot de woningmarktregio van DeltaWonen, waardoor de gemeente zich in eerste instantie moet wenden tot een corporatie die wel tot het gebied behoort. Pas als een corporatie in het kerngebied structureel onvoldoende middelen heeft om de huisvesting van de doelgroep te waarborgen kan een corporatie met bezit in de regio om een ontheffing van het nieuwbouwverbod vragen. DeltaWonen is voornemens om deze ontheffing aan te vragen zodra de wijzigingen van de Woningwet is ingegaan (1 januari 2022).

De inschatting van mutaties in de sociale huurvoorraad is ongeveer 5 % (dus ongeveer 100 woningen per jaar) . Hiervan moet een deel naar statushouders en mensen met urgentie, waardoor de huisvesting van reguliere woningzoekenden onder druk staat.
Voor corporaties wordt een flinke verschuiving in doelgroepen en daarmee woningtypes verwacht: minder vraag naar eengezinswoningen en meer vraag naar kleinere (zowel fysiek als financieel) toegankelijkere woningen voor één of twee personen.

Concrete afspraken woonzorgplekken

Over een aantal specifieke woonzorgplekken zijn de volgende concrete afspraken gemaakt:

- In de prestatieafspraken 2021 / 2022 is opgenomen dat 6 % van de vrijkomende woningen beschikbaar worden gesteld voor de Centrale Uitgang;
- Op basis van regionale afspraken heeft de gemeente Oldebroek zich gecommitteerd aan twee maatwerkwoningen. Hiervoor wordt een locatieonderzoek uitgevoerd. Maatwerkwoningen zijn woningen voor mensen die niet in een huis in een gewone woonwijk, een zorginstelling of in een andere vorm van begeleid wonen kunnen wonen;
- Momenteel heeft de gemeente Oldebroek vier tijdelijke woonplekken aan de Van Asseltweg in de kern Oldebroek. De gemeente is in onderhandeling over extra woningen. Tijdelijke woonplekken worden ingezet voor mensen die met spoed een woning zoeken en daarnaast ondersteuning krijgen in de vorm van sociaal werk of Wmo-begeleiding. De bewoners krijgen de woonplek voor een half jaar tot maximaal 1 jaar. De helft van de woonplekken is geschikt voor jongeren die onder de kwaliteitskortingsgrens kunnen huren. Ook zijn er twee plekken voor kleine gezinnetjes. De tijdelijke woningen zijn 10 jaar beschikbaar voor dit doeleinde;
- Op basis van ervaringen en registratie in het sociaal team is in de prestatieafspraken met de corporaties opgenomen dat zij jaarlijks 10 woningen beschikbaar stellen voor jongeren. Daarbij hebben de corporaties een inspanningsverplichting om jongeren te huisvesten onder de kwaliteitskortingsgrens en eerste aftoppingsgrens . Dit blijkt in de huidige woningmarkt moeilijk te realiseren. Daarom is de gemeente Oldebroek nu in overleg met een projectontwikkelaar over de ontwikkeling van 16 woningen voor jongeren, alleenstaanden of tweepersoonshuishoudens in Wezep ;
- De woningcorporaties hebben gezamenlijk een opgave om tot 2040 60 tot 110 sociale woningen toe te voegen. Deze woningen zullen een gemixter woningtype omvatten dan het huidige bezit;
- De gemeente Oldebroek heeft twee locaties met woonwagenstandplaatsen in de kernen Oldebroek en Wezep;
- Op basis van de analyse van de taakstelling voor statushouders over de periode 2015 - 2021 is gebleken dat er gemiddeld 15 woningen per jaar nodig zijn voor de realisatie van de taakstelling.

9. Bijlage Praktijkervaringen van partners WWZ

De belangrijkste bevindingen uit de een-op-een gesprekken en de workshop met partners voor Wonen, Welzijn en Zorg zijn hieronder puntsgewijs samengevat:

9.1 Trends en ontwikkelingen een-op-een gesprekken

Vergrijzing

- Gemis van woonvormen voor ouderen waarvoor thuis wonen met zorg onvoldoende is, maar zorg in een verpleeghuis te zwaar;
- Mensen die te laat overwegen om te verhuizen naar een geschikte woning en daardoor te lang in een niet geschikte woning wonen;
- Dubbele vergrijzing versus te weinig vrijkomende woningen;
- Groei aan aantal ouderen en daarmee ouderen met toenemende zorgvragen tot 2040;
- Mensen leven langer, de vergrijzing geldt ook voor inwoners met verstandelijke en/of fysieke beperkingen;
- Mensen uit Oldebroek blijven graag in Oldebroek, dat geldt voor inwoners met een zorgvraag, maar ook voor personeel;
- Er zijn nu al wachtlijsten voor mensen met psychogeriatrische zorg;
- Er ligt druk op de financiering van de zorg. Er wordt gezocht naar knoppen als hogere drempels, lagere vergoedingen of een hoger eigen risico;
- De beleving van oud worden is veranderd, vroeger was je oud op het moment dat je met pensioen ging, nu ben je pas oud als je 90 bent.

Inclusieve samenleving

- Er zijn verschillende demografische ontwikkelingen die van belang zijn. In het oog springt de groei van het aantal ouderen maar een afname van de doelgroep met ernstig meervoudige beperkingen;
- Niet alleen ouderen wonen langer thuis. Ook andere inwoners met andere zorgvragen wonen vaak langer thuis (met een persoonsgebonden budget);
- Inwoners met een fysieke, maar zonder verstandelijke beperkingen komen terecht in situaties waarin sprake is van onderprikkeling;
- Er is sprake van een oplopende zorgzwaarte van bewoners. Lichte zorg raakt uitgewisseld voor zware zorg door de verandering in de indicatiestelling waardoor mensen pas naar een verpleeghuis gaan als het thuis echt niet meer kan;
- Door het langer thuis wonen raken mensen verder ontregeld. Mensen komen pas in beeld als de situatie al ernstig is;
- De zorgvraag in care-organisaties wordt steeds zwaarder door een toename van gedragsproblematiek onder mensen met een verstandelijke beperking. Dit vraagt om een andere manier van begeleiding;
- Er moet meer sprake zijn van integratie van mensen uit verschillende doelgroepen in de samenleving. Er moet ingezet worden op verbinding met de eigen en de naaste omgeving.

Voldoende personeel en informele ondersteuning

- Het tekort aan personeel in de zorg, en specifiek voor mensen met zwaardere complexere zorgvragen. Denk ook aan vakantiewerk en stagiaires;
- De overbelasting van mantelzorgers naast het tekort aan mantelzorgers;
- Door het gebrek aan opvang en dagbesteding lopen de caseloads snel vol;
- De omvang van doelgroepen versus het realiseren van voldoende begeleiding/ personeel in de nacht, avond en weekenden (24-uurszorg);
- De informele zorg is een steeds logischere partner van de formele zorg;
- De informele zorg heeft in de afgelopen periode veelal stilgelegen en wordt nu weer opgestart. De afgelopen coronaperiode heeft tot gevolg dat het aantal vrijwilligers is afgenomen en de opstart lastig is;
- Vrijwilligers voor doe-dingen zijn wel goed te vinden maar voor bestuurlijk en/of coördinerende taken is het lastiger;
- Er is meer aandacht voor actief leven, waardoor ook het vrijwilligerswerk veranderd is. Computerles is bijvoorbeeld al minder relevant geworden;
- Ouderen willen hun kinderen niet belasten en doen daarmee (vaker) een beroep op formele ondersteuning.

Zorgen voor voldoende woonplekken

- Het aantal mutaties binnen de ongeveer 2.000 huurwoningen in de gemeente is 5 tot 6 % per jaar. Dat betekent ongeveer 100 vrijkomende woningen per jaar. Met deze woningen moet invulling worden gegeven aan reguliere mutaties en doelgroepenbeleid;
- De schaalgrootte van de vraag in de gemeente Oldebroek maakt dat het soms lastiger is om zaken financieel voor elkaar te krijgen.
- Oldebroekers zijn gewend aan relatief grote en grondgebonden woningen. Kleinere niet-grondgebonden woningen zijn daardoor niet voor iedereen aantrekkelijk. Seniorenwoningen zijn in deze gemeente minder snel weg dan in andere gemeenten;
- Grotere eensgezinswoningen worden bewoond door een of twee persoonshuishoudens. Mensen kunnen zich daardoor moeilijk een voorstelling maken van relatief kleinere gestapelde woningen;
- De groene leefstijl is in Oldebroek sterker vertegenwoordigd. Dat betekent dat veiligheid en elkaar kennen belangrijk is;
- Er is een verschil in oriëntatie op wonen tussen mensen vanuit de kant van Wezep (Zwolle) en de kant van Oldebroek (Veluwe).

9.2 Resultaten workshop

Vergrijzing		
Wat zijn de opgaven?	**Welke samenwerking kan oplossingen bieden voor de opgaven?**	**Welke rol kan de gemeente hierbij hebben?**

• Toename van de vergrijzing
• Groei ouderen
• Gebrek aan faciliteiten/ medewerkers
• Technologie/boodschappen bezorgen/domotica
• Bouw voor ouderen:
  o Thuis
  o Dagopvang
  o Plaatsing
  o Verpleeghuis
• Bedden voor ouderen
• Sociale ondersteuning
• Binding aan de plek
• Eenzaamheid, dementie
• Groot -> kleiner -> kleinst
• Huisvestingsvraag – gestokte doorstroming -> toenemende kosten bij doorstroming voor senioren
• Zorgvraag:
  o Mantelzorg
  o Sociaal netwerk
  o Personeel
• Praktisch Clusteren van woonvormen
• 2040 Wlz verdubbeld
	• Aantrekkelijk maken -> doorstromen, oudere mensen wonen soms te lang in hun huidige situatie
	• Onderzoeken of een jonger stel bij een alleenstaande oudere in kan wonen
	• Voorlichting over huurprijzen etc. (dit is in de praktijk vaak een reden om niet te verhuizen)
	• Voorlichting door ervaringsdeskundigen
	• Buurtnetwerken
	• Bouwers en zorgpartijen
	• Beperkt budget om te huren
	• Levensloopbestendig
	• Slaapkamerleegstand! – ouderen maken geen gebruik van alle slaapkamers
	• Doorstroom
	• Intramurale zorg – directe nabijheid van bestaande zorg
	• Technologie
	• Wie betaalt de aanpassing?
		• Denk aan bouwen buiten de kern (ouderenzorg/ verpleeghuis)
		• Flexibel bouwen -> meerdere doelgroepen in één pand – sneller wisselen
		• Ontmoeting in woonvoorzieningen (denk aan voormalige verzorgingshuizen)
		• Verbindende rol naar partijen
		• Faciliterend in grond/ grondprijzen rondom sociale netwerken

Inclusieve samenleving		
Wat zijn de opgaven?	**Welke samenwerking kan oplossingen bieden voor de opgaven?**	**Welke rol kan de gemeente hierbij hebben?**
• We hebben iedereen nodig • Mensen moeten zich verantwoordelijker voelen • Flexibel blijven en oplossingsgericht • Gemeente: deelname van iedereen, meedoen wel/geen beperkingen • Projectontwikkelaar: bouwen/ ontwikkelen op vraag/ welke diversiteit/mix • Mix van doelgroepen/leefbare wijken/ontwikkelen reguliere woningen • De burger staat centraal – (eigen) regie • Samenwerken met elkaar is lastig, complex/drempels - Hoe de buurt naar binnen	• Op basisscholen geen onderscheid maken in handicap/normale ontwikkeling • Meer aandacht voor de diverse doelgroepen met name de ‘moeilijke’ doelgroepen • Ontmoetingsplekken • Huiskamerproject is laagdrempelig • Elke samenwerking • Elkaar ‘kennen’, ontmoeten/ regisseren • Kennen en gekend worden, procesmanagement/ verbinden/ontmoeten/ samenwerken vanuit de leefwereld/actuele vraagstukken/enthousiasme, ergens wonen met leefregels/ spelregels: aandacht voor elkaar/eenzaamheid • Gemeentegeld beschikbaar voor projecten in samenwerking en doel, voorbeeld Zwolle • Tussen intramuraal en zelfstandig wonen zit een gat • Binnen bestaande bouw ook ruimte reserveren voor woonvormen met diverse partijen samenwerken binnen projectmanagement • Vertrouwen hebben onderling en gezamenlijke ambitie uitspreken is belangrijk	• Samenwerking tussen partijen, gemeente Oldebroek, zorgpartijen voor bepaalde projecten • Belangrijk om een volgende stap te zetten na deze bijeenkomsten en onderzoeken • Coördinerende rol • Faciliteren van samenwerken • Breng de zorgpartijen en andere partijen goed en in een vroeg stadium bij elkaar • De belangen van alle partijen op tafel krijgen (realiseren van een open sfeer, daarna een gezamenlijkheid zoeken) • Partijen bij elkaar brengen, verbinden • Invloed in de eigen kleine leefwereld • Andere manieren vinden…

Afname personeel en informele ondersteuning		
Wat zijn de opgaven?	**Welke samenwerking kan oplossingen bieden voor de opgaven?**	**Welke rol kan de gemeente hierbij hebben?**
• Verschillend per branche, de gemene deler is het oplopend tekort aan medewerkers • Een toename van kwetsbare mensen in de wijk door uitstroom uit de zorg (lagere indicaties) • Aantrekkelijk werkgeverschap • Aantrekkelijk woonklimaat • Leer van de coronatijd - boodschappen • Terugbrengen noaberschap • Platform digitaal of live • Zorg voor diverse bouw jong en oud bij elkaar • Niet meer mantelzorg noemen, ik ben de dochter of zoon van, gewone leven doorzetten • Sociale netwerken blijven versterken • Maatjesprojecten • Concrete hulpvraag • Maatschappelijke stage • Appgroepen • Ook heel lokaal organiseren • Wederkerigheid • Je wilt ook van betekenis zijn • Faciliteren werk vrijwilliger/ vergoeding/ vrijwilligerswerk gebeurt niet vanzelf • Mantelzorg is niet vrijwillig, dat overkomt je • Vrijwilligers inzetten in regulier zorgsysteem • Mantelzorgers zijn overbelast • Niet klagen maar dragen • Hulp vragen • Organisatiesystemen versus leefwereld • Taboe op kwetsbaarheid doorbreken • Thuiszorg uitgekleed	• Herwaardering in omzien naar de ander (mindset) (zorgkosten) • Zzp'ers -> meer mensen in vaste loondienst • Buurt mobiliseren • Versterken informele/formele zorg • Basis is netwerk: wat is de draagkracht? -> van daaruit verder werken • Werkgever check werknemer mantelzorger -> je krijgt 2 uur mantelzorgverlof • Lobby naar Den Haag voor mantelzorg/vrijwilligerswerk	• Verhuissubsidie bieden aan de 'oudere' inwoner om verhuizing te stimuleren • Betere samenwerking tussen gemeenten (ontschotting) • Efficiënter organiseren van zorg, krachten bundelen • Faciliteren sociale structuur/ wijk/leefbaarheid • Signaleringsfunctie • Bij nieuwe woningen ook aandacht voor bevorderen sociale cohesie

10. Bijlage Opgaven en oplossings-richtingen volgens partners WWZ

In deze bijlage is een opsomming opgenomen van de opgaven en oplossingsrichtingen die door de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg zijn genoemd. In hoofdstuk 5 staat beschreven op welke wijze de gemeente Oldebroek daar haar rol en verantwoordelijkheid in wil nemen.

10.1 Opgaven volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

10.1.1 Opgaven vergrijzing volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

De ontwikkelingen rondom de vergrijzing van de inwoners van de gemeente Oldebroek leiden volgens de partners Wonen, Welzijn en Zorg tot de volgende opgaven:

- Het langer thuis kunnen blijven wonen en tegelijkertijd zorgen voor veiligheid en kwaliteit van leven. Denk aan technologie, domotica en boodschappen bezorgen;
- Mensen helpen om vroegtijdig na te denken over wat ze willen en nodig hebben;
- Ervoor zorgen dat inwoners zich tijdig oriënteren op een geschikte woning voor de toekomst;
- Voldoen aan de toenemende vraag naar twee vormen van ouderenzorg, de lichtere vormen van zorg waar veiligheid een belangrijk onderdeel van is en de zwaardere verpleeghuiszorg;
- Zorgen voor voldoende en betaalbare plekken waar inwoners van alle leeftijden al dan niet met een zorgvraag bij elkaar kunnen (blijven) wonen. En zorgen voor voldoende bedden;
- Zorgen voor voldoende dagopvang;
- Zorgen voor voldoende sociale ondersteuning ter voorkoming van eenzaamheid;
- • Voldoende zorg bieden rekening houdend met de binding van mensen met hun eigen plek;
- Omgaan met de groeiende groep inwoners met een zorgvraag en daarbij tegelijkertijd de opdracht om de zorgkosten te verlagen.

10.1.2 Opgaven inclusieve samenleving volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

De partners Wonen, Welzijn en Zorg noemen de volgende opgaven rondom de inclusieve samenleving:

- Zorgen voor voldoende woonvormen voor de sterk groeiende groep ouderen tot 2040 in relatie tot voldoende plekken voor mensen met andere zorgvragen. Denk daarbij aan jongeren die uit de jeugdzorg komen, mensen met lichte of ernstig meervoudige fysieke en/of verstandelijke beperkingen, dementie, psychiatrische problemen, verslavingen en aan asielzoekers en statushouders;
- Ruimte blijven bieden voor maatwerk en voor de eigen regie van ieder individu;
- Zorgen dat iedereen met en zonder beperkingen mee kan blijven doen in de maatschappij en zich verantwoordelijk voelt voor elkaar;
- Zodanig inrichten van de leefomgeving dat ingespeeld wordt op de vraag naar woningen én op een mix van ouderen

en jongeren en/of dragende en vragende bewoners;
- Zorgen voor een clustering van verschillende woonvormen;
- Zorgen voor leefbare wijken waarin ruimte is voor inwoners met en zonder zorgvragen;
- De buurt ‘naar binnen halen’, ook bij intramurale woonvormen.

10.1.3 Opgaven informele en formele zorg en ondersteuning volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

De opgaven rondom de informele en formele zorg zijn volgens de partners:

- Mantelzorgers voldoende en tijdig (‘niet klagen maar dragen’) ontlasten om de zorg vol te houden. Mantelzorgers in de benen houden met bijvoorbeeld cursussen zoals tiltechniek of een cursus ‘afstand nemen’;
- Bij indicatiestelling in beeld brengen welke informele zorg nodig is en er met elkaar voor zorgen dat het geregeld wordt;
- Leren van de coronatijd. Gericht op het versterken van sociale netwerken en het terugbrengen van noaberschap. Het taboe op kwetsbaarheid doorbreken;
- Naasten en vrijwilligers faciliteren waar mogelijk een plaats in te nemen naast de formele ondersteuning. Het verbinden van de leef- en systeemwereld;
- Voldoende zorg en ondersteuning bieden aan de toenemende groep kwetsbare mensen in de wijk (vanwege de snellere uitstroom uit de zorg en de latere instroom in de zorg). Denk aan maatjesprojecten, maar ook aan het belang van wederkerigheid en van betekenis willen blijven;
- Zorgen voor een goede mix van professionals en inzet van naasten en vrijwilligers;
- Zorgen voor voldoende instroom van personeel, rekening houdend met de verschillen per branche. Er is specifiek aandacht nodig voor personeel dat ondersteuning biedt aan mensen met zware fysieke en ernstige psychische problemen. Denk daarbij aan het voorkomen van verdringing van personeel, onderlinge vervanging en ondersteuning bij de inzet van personeel in bijvoorbeeld vakantieperiodes, scholing en (maatschappelijke) stages;
- Een aantrekkelijke werkgever blijven;
- Voldoende betaalbare en aantrekkelijke woningen voor zorgpersoneel binnen de gemeente beschikbaar hebben. Denk eraan dat niet alleen inwoners met een zorgvraag, maar ook medewerkers graag binnen de eigen gemeente willen blijven wonen;
- Zorgen voor voldoende mogelijkheden voor tijdelijke en/of crisisopvang in de gemeente Oldebroek en de nabije regio. Zorgen voor voldoende respijtzorg.

10.1.4 Opgaven volgens partners voldoende woonplekken

Binnen de gemeente Oldebroek is het de uitdaging om te zorgen voor:

- Voldoende plekken voor Wonen, Welzijn en Zorg én voor voldoende betaalbare woningen om personeel in de eigen regio te kunnen huisvesten;
- Een goede verhouding tussen vastgoed en de inzet van personeel in relatie tot de omvang van specifieke doelgroepen;
- Voldoende laagdrempelige ontmoetingsruimtes en dagbesteding;
- Voldoende leefbaarheid en balans tussen dragende en vragende mensen in wooncomplexen, buurten, wijken en dorpen;
- Een goede verdeling van vrijkomende woningen tussen reguliere woningzoekenden en specifieke doelgroepen;
- Voldoende woningen/woonplekken beschikbaar krijgen voor inwoners uit de eigen gemeente en tegelijkertijd zorgen voor voldoende nieuwe inwoners van elders;
- Geschikte maatregelen om voldoende doorstroming te realiseren;
- Gewenperiodes om de nieuwe woonsituatie te ervaren, bijvoorbeeld mogelijkheden voor proefwonen;
- Zorgvastgoed dat voldoet aan de eisen voor een zwaarder wordende doelgroep (grote natte ruimten, brede deuren) versus de financiële ruimte. Om zorgvastgoed kostendekkend te krijgen moet er gekeken worden naar bijvoorbeeld studio’s in plaats van appartementen;
- Voldoende personeel in de bouw.

10.2 Oplossingsrichtingen volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

10.2.1 Oplossingsrichtingen vergrijzing volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

Om ervoor te kunnen zorgen dat de groeiende groep oudere inwoners met en zonder zorgvraag prettig in de gemeente kan blijven wonen, zou volgens de partners ingezet moeten worden op:

- Het realiseren van (levensloopgeschikte) woningen waarin mensen zelfstandig en veilig kunnen wonen en gezamenlijk gebruik kunnen maken van voorzieningen voor eten en ontmoeting;
- Het onderzoeken van behoefte en mogelijkheden om jongeren en ouderen samen te laten wonen in één woning of wooncomplex, bijvoorbeeld door gebruik te maken van leegstaande slaapkamers;
- Het aantrekkelijk maken van doorstroming op de woningmarkt. Denk daarbij aan voorlichting over huurprijzen en woonlasten (verhuizen met een beperkt budget, mogelijkheden voor de financiering van woningaanpassingen), voorlichting door ervaringsdeskundigen over vroegtijdig verhuizen, voorlichting over technologische mogelijkheden;
- Het investeren in buurtnetwerken en de verbinding met intramurale zorg in de buurt.

10.2.2 Oplossingsrichtingen inclusieve samenleving volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

Om ervoor te zorgen dat mensen van verschillende leeftijden en met verschillende of geen zorgvragen in de gemeente samen kunnen wonen en leven, noemen de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg de volgende oplossingsrichtingen:

- Het realiseren van woningen en omgevingen waarin ingespeeld wordt op de behoefte aan veiligheid en kwaliteit van leven voor
  - Inwoners met een zorgvraag;
  - Voor mensen met een beperkt budget;
  - Voor mensen met gedragsproblematiek als weglopen, geluidsoverlast of agressie;
- Binnen bestaande bouw ook ruimte reserveren voor diversiteit aan woonvormen door projectmatige samenwerking tussen partijen;
- Het bevorderen van gedeeld eigenaarschap door samen te werken aan de buurt en onderlinge verbinding;
- Het faciliteren van voldoende ontmoetingsplekken /

huiskamer¬projecten in buurten, wijken en dorpen waar mensen van alle leeftijden en/of zorgvragen zich welkom voelen, elkaar ontmoeten en gericht samenwerken aan actuele vraagstukken;
- Al op basisscholen ervoor zorgen dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen kinderen, ook niet tussen kinderen met verschillende ontwikkelingsniveaus of kinderen met of zonder handicap.

10.2.3 Oplossingsrichtingen informele en formele zorg en ondersteuning volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

Om mensen met verschillende zorgvragen voldoende te kunnen blijven ondersteunen in de gemeente, kan volgens de partners gekeken worden naar de volgende mogelijkheden:

- Deskundigen tijd geven om met naasten / mantelzorgers in gesprek te gaan over de zorg en ondersteuning van inwoners met een zorgvraag. Werken vanuit de draagkracht van het eigen netwerk;
- In samenspel tussen formele zorg, gemeente, informele zorg en de buurt werken aan de integratie van verschillende doelgroepen in kernen en wijken;
- Werken aan een herwaardering van omzien naar de ander bijvoorbeeld door een gezamenlijke lobby voor mantelzorgverlof of aandacht voor het belang van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

10.2.4 Oplossingsrichtingen voldoende woonplekken volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

Om voldoende woonplekken te hebben voor mensen met een zorgvraag moet volgens de partners worden gekeken naar oplossingen als:

- Het inzetten op doorstroom naast het inzetten op nieuwbouw;
- Slimme verbindingen maken tussen bijvoorbeeld ouderenzorg en gehandicaptenzorg, ondanks de verschillen. Denk daarbij aan voldoende nabijheid om begeleiding in de nacht, avonden en weekenden te kunnen organiseren;
- Bij nieuwbouw kiezen voor degelijke woningen die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen;
- Afstemming zoeken tussen wachtlijsten van zorgorganisaties over het daadwerkelijke aantal benodigde woonzorgplekken (mogelijke overlap doordat mensen zich bij meerdere organisaties inschrijven) en nieuwebouw;
- Vroegtijdig met buurtbewoners in gesprek gaan om voorafgaand aan de bouw voldoende draagvlak te creëren.

10.2.5 Oplossingsrichtingen samenwerking in de keten volgens partners Wonen, Welzijn en Zorg

Een belangrijke oplossing wordt gezocht in een intensievere samenwerking in de keten van Wonen, Welzijn en Zorg. Om dit te realiseren zijn de volgende punten naar voren gebracht:

- Zorg dat samenwerking georganiseerd wordt in de keten van gemeente, woningcorporaties, ontwikkelaars / aannemers, welzijns- en zorgorganisaties en het zorgkantoor;
- Bij de samenwerking hebben de financiers van de ontwikkelingen een belangrijke rol. Het gaat over onder andere:
- Zorgkantoren vanuit hun verantwoordelijkheid voor de financiering van intramurale huisvesting vanuit de Wet Langdurige Zorg;
- Gemeenten voor hun verantwoordelijkheid voor dagbesteding en Wmo-zorg;
- Corporaties voor het huuraanbod.

Een visiedocument over Wonen, Welzijn en Zorg is een mooie eerste stap. Nog belangrijker is om samen om tafel te gaan om er invulling aan te geven en de neuzen dezelfde kant op te krijgen. Belangrijke punten daarbij zijn:

- Het opbouwen van onderling vertrouwen en uitspreken van een gezamenlijke ambitie;
- Dat de ketenpartners zich realiseren dat er partijen zijn met en zonder winstoogmerk en dat dit betekent dat sommige zaken om voorbereiding in kleiner comité vragen;
- Het delen van goede voorbeelden ter inspiratie;
- Het bespreken van concrete inhoudelijke punten. Bijvoorbeeld de wijze waarop zorgorganisaties ondanks een beperkte omvang van specifieke doelgroepen binnen de gemeente toch woonvormen kunnen ontwikkelen die exploitabel zijn. Andere bespreekpunten zijn bijvoorbeeld het aantal benodigde wooneenheden, afstemming van de wachtlijsten, het zorgen voor voldoende bezetting van wooneenheden voor specifieke doelgroepen en de inzet van personeel, bijvoorbeeld voor de nacht-, avond- en weekenddiensten. Daarbij kan gekeken worden waar partijen elkaar kunnen aanvullen of waar kansen liggen door afstemming tussen de gemeente Oldebroek en omliggende gemeenten.

11. Bijlage Verwachtingen rol gemeente volgens partners WWZ

In een-op-een gesprekken en de workshop over de visie Wonen, Welzijn en Zorg zijn de partners gevraagd wat hun verwachtingen zijn over de rol van de gemeente bij de uitvoering van de visie.

Organiseren van ontmoeting / netwerken

De partners Wonen, Welzijn en Zorg verwachten dat de gemeente Oldebroek een verbindende en coördinerende rol speelt naar partijen door ontmoeting te faciliteren. Zij vinden het belangrijk dat het netwerk gezamenlijk verantwoordelijk wordt om invulling te geven aan de opgaven voor Wonen, Welzijn en Zorg binnen de gemeente. Hiervoor noemen de partners de volgende punten:

- Faciliteer ontmoeting en netwerken tussen partners op Wonen, Welzijn en Zorg zodat je elkaar kent en weet te vinden als je vragen hebt. Het zorgontbijt dat door de gemeente is geïnitieerd is een mooi voorbeeld waarop dat zou kunnen;
- Op uitvoerend niveau wordt al veel samengewerkt. Om gezamenlijk richting te geven aan de genoemde opgaven in deze nota is het nodig om partijen op tactisch en strategisch niveau bij elkaar te brengen. Gedacht wordt aan een soort platform voor samenwerking op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg;
- Onderdeel van het netwerk is de gezamenlijke bespreking van casussen;
- Organiseer samenwerking tussen (de verschillende afdelingen van de) gemeente en zorgpartners om concrete projecten voor Wonen, Welzijn en Zorg te realiseren. Zoek ook naar mogelijkheden om geld beschikbaar te stellen voor concrete samenwerkingsdoelen;
- Breng zorgpartijen en andere partijen goed en in een vroeg stadium bij elkaar;
- Zorg dat de belangen uitgesproken worden zodat er een open sfeer kan ontstaan en de gezamenlijkheid gezocht kan worden;
- Denk ook aan ontmoeting tussen inwoners en bewoners van woonzorgvoorzieningen.

Actieve rol bij de bouw en aanpassingen van woningen en woonplekken

De partners verwachten van de gemeente dat zij een actieve rol speelt bij de bouw en aanpassingen van woningen en woonplekken. De partners noemen daarbij de volgende zaken:

- De opgave is acuut en vraagt nu om handelen. Kies daarom eerst voor de ontwikkeling van de gemakkelijkere locaties en neem de moeilijke als laatst;
- Zorg dat er voldoende woonproducten beschikbaar zijn voor inwoners met een zorgvraag;
- Ga voor flexibel aanpasbare woningen en gebouwen die je ook kunt gebruiken voor andere mogelijkheden, bijvoorbeeld na 2040. Kijk naar de mogelijkheid voor meerdere doelgroepen in één pand en de bredere beschikbaarheid van plekken voor verschillende doelgroepen;
- Denk bij bouwen voor ouderenzorg of verpleegzorg ook aan bouwen buiten de kern of aan de rand van Wezep of Oldebroek;
- Blijf in gesprek met zorgorganisaties over de toekomstbestendigheid van hun locaties in de gemeente;
- Breng zorgorganisaties en ontwikkelaars met elkaar in gesprek;
- Voer een actief grondbeleid;
- Neem de regie om gezamenlijke initiatieven voor de zorg te ontwikkelen in afstemming met bouwplannen.
- Let erop dat gedeeld eigendom extra vragen met zich meebrengt. Denk bijvoorbeeld aan gemeenschappelijke parkeerplekken waar mensen geen hypotheek voor kunnen krijgen;
- Neem verantwoordelijkheid en wees creatief met gemeentelijke regels en procedures. Onderzoek wat mogelijk is voor versoepeling van bouwvergunningen, laddertoetsen, boetes bij kleine vertragingen maar denk ook aan zaken als huurtoeslag, bijvoorbeeld als het gaat om het zorgen voor huizen waar meerdere mensen samen kunnen wonen. Voorkom onnodige vertraging;
- Werk met structuurplannen waarin een groter gebied als bouwlocatie wordt benoemd dan in eerste instantie wordt bebouwd. Nadat deze eerste fase is gerealiseerd, is het opstarten van de vervolgfases binnen de gestelde normen gemakkelijker. Dit voorkomt procedures. Onderzoek daarom waar je kunt werken met structuurplannen in plaats van met bestemmingsplannen;
- Zorg als gemeente dat je op gemeentelijke locaties woonplekken voor zorg en welzijn tot stand laat komen. De gemeente kan deze locaties zelf ontwikkelen of verkopen met die restrictie;
- Wijs terreinen aan voor zorggebouwen op plekken waar ruimte is voor ontspanning en ontmoeting. Kijk ook naar de mogelijkheid om dit vanuit de gemeente te faciliteren door de aankoop van grond of relatief lage grondprijzen;
- Kijk naar mogelijkheden voor verhuissubsidies voor ‘oudere’ inwoners om verhuizing te stimuleren.

Verbindingen leggen met begeleiding en voorzieningen voor zorg en welzijn

De partners verwachten dat de gemeente verbinding legt tussen de ondersteuning en begeleiding van inwoners en de opgaven voor welzijn en de zorg in de kernen. Hierbij noemen de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg de volgende punten:

- Kijk naar de mogelijkheid van het maken van collectieve afspraken over woningaanpassingen en onderhoud via de Wet maatschappelijke ontwikkeling;
- Let er bij de aanbesteding van de Wmo dat het voor zorgaanbieders mogelijk is om de zorg te bieden. Denk aan redelijke prijzen voor bijvoorbeeld begeleiding;
- Laat weten wat de gemeente belangrijk vindt als het gaat om zorg en welzijn;
- Ga in gesprek met buurten en investeer in tijd en relatie. Houdt er rekening mee dat een relatie opbouwen tijd en daarmee dus geld kost;
- Zorg dat inwoners invloed kunnen hebben op de eigen leefwereld;
- Zorg dat ambtenaren weten wat er speelt in de buurten, wijken en dorpen.

Zorg voor leefbaarheid

Naast zorg en welzijn is de verwachting van de partners voor Wonen, Welzijn en Zorg dat de gemeente een actieve rol heeft in het behoud van de leefbaarheid van buurten, wijken en dorpen. Hiervoor wijzen de partners op de volgende opties:

- Zorg voor dagbesteding en ruimte voor ontmoeting in de kernen;

- Sta open voor gesprekken en tips om het voor inwoners goed te organiseren;
- Heb ook aandacht voor de bewoners van de bestaande omgeving als er nieuw wordt gebouwd;
- Zorg voor een soort waakvlammetje in de buurt, iemand die de inwoners kent en tijdig contact zoekt of aan de bel trekt. Een signaleringsfunctie;
- Heb bij het bouwen van nieuwe woningen aandacht voor het bevorderen van de sociale cohesie. Faciliteer inwoners om de sociale structuur en de leefbaarheid in de wijk te bevorderen.

Bewaak de integraliteit

Vanwege de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het brede terrein van Wonen, Welzijn en Zorg verwachten de partners dat de gemeente de integraliteit van de opgaven bewaakt. Als aandachtspunten noemen zij:

- Zorg dat er niet alleen gekeken wordt naar de opgave door de groei van het aantal ouderen, maar ook naar Wonen, Welzijn en Zorg voor de andere doelgroepen;
- Biedt ondersteuning bij het zoeken en vinden van vrijwilligers en leg verbindingen tussen doelgroepen;
- Ontwikkel gezamenlijke integrale programma's om ervoor te zorgen dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

Gericht op de visie

De partners Wonen, Welzijn en Zorg maken de volgende opmerkingen over de ontwikkeling van deze visie zelf:

- Maak een flexibele en niet te strikte visie zodat je straks niet tegen zaken aanloopt die niet passen in de visie en je daardoor tijd kwijt bent aan aanpassingen;
- Zorg dat andere manieren om oplossingen te vinden mogelijk blijven;
- Maak een visie tot 2040 in plaats van tot 2030. Dat sluit meer aan bij de demografische ontwikkelingen. Ook gaat het bij bouwen om intensieve trajecten waarbij verder vooruit gekeken moet worden om te kunnen anticiperen;
- Zorg voor lange termijnvisie en houd die voor een langere periode vast, ook tijdens de nieuwe bestuursperiodes;
- Beperk de bureaucratie, erken de gezamenlijke verantwoordelijkheid en zoek samen de grenzen op. Bouw op vertrouwen en niet op administratieve procedures;
- Een visie is mooi maar zet ook de volgende stap en zorg voor een vervolg op de bijeenkomst voor de visie en zorg voor concretisering van de visie naar de uitvoering.

12. Bijlage Afkortingen en documenten

Afkortingen	
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
EPA	Mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen
GGD NOG	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland
LVB	Mensen met een licht verstandelijke beperking
WLZ	Wet langdurige zorg
Wmo 2015	Wet maatschappelijke ondersteuning
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
ZN	Zorgverzekeraars Nederland
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg
WZC	Woonzorgcombinatie

Gebruikte documenten
Omgevingsvisie Oldebroek, vastgesteld 13 december 2018
Woningmarktonderzoek en analyse woningbouwlocaties gemeente Oldebroek (5e concept, besluitvorming vindt plaats in november 2021)
Toekomstvisie Oldebroek 2030, Oldebroek: natuurlijk dynamisch, 28 juni 2011
Prestatieafspraken inclusief addendum 2021
Beleidsplan sociaal domein, recept voor een sociaal en leefbaar Oldebroek 2019-2022
Uitvoeringsagenda sociaal domein 2021/2022
Kwartaalrapportage sociaal domein 2021
Beleidsnota Kleinschalige woningbouwinitiatieven, juni 2021
Concept uitvoeringsnota mantelzorgbeleid, november 2021
Gezondheidsmonitor GGD NOG Gezondheid & leefstijl van volwassenen en ouderen in NOG 2020
Samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025, versie 2.0
Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
Wonen, Welzijn en Zorg
Woonzorgcombinatie

13. Bijlage Partners Wonen, Welzijn en Zorg

Onderstaande organisaties zijn benaderd om aanwezig te zijn voor een gezamenlijke workshop over de visie Wonen, Welzijn en Zorg en om hun reactie te geven op een conceptversie van deze visie Wonen, Welzijn en Zorg. Met tien organisaties is voor deze visie aanvullend een een-op-een gesprek gevoerd (aangeduid met een *). De organisaties zijn gerubriceerd naar type organisatie en daarbinnen op alfabetische volgorde weergegeven. Zoals vermeld in de visie nodigen wij alle organisaties uit om ook hun bijdrage te leveren aan de gezamenlijke uitvoering van de visie.

Zorg
Zorgverlening Het Baken*
Buurtzorg
Careander*
EBC Zorg
Villa ExpertCare
GGZ Centraal*
's Heerenloo Zorggroep
Icare PG Team Wezep/Oldebroek
Philadelphia*
Stichting Pionierzorg
Steppingstones/Villa Esdorp*
Stichting Viattence*

Welzijn
Diakonaal Platform Gemeente(n) Oldebroek
Sociaal Team
Stichting PIO (platform informele ondersteuning)*
Stichting Welzijn Ouderen

Wonen - corporaties, belangenverenigingen
Woningcorporatie Deltawonen*
Woningcorporatie Omnia Wonen*
Woningcorporatie Uwoon
Bewonersraad DeltaWonen
Stichting Huurdersbelangen Omnia Wonen
Woonbond

Wonen - projectontwikkelaars
Bemog
Harry Frens
Nikkels Bouwbedrijf
Prins Bouw*

Huisartsen
Arts en Zorg
Z.G. Beekhuis
Huisartsenpraktijk de Brink
Huisartsenpraktijk Oost
Huisartsenpraktijk Schreurs en van der Wijk

Overige partners
Adviesraad Sociaal Domein
Medische Regio Groep BV
Zorgkantoor Zilveren Kruis

Colofon

November 2021

Tot stand gekomen op basis van samenwerking tussen Gemeente Oldebroek en lokale partners voor Wonen, Welzijn en Zorg en op basis van een enquête onder inwoners vanuit het Woonprogramma.

Door: drs. Y.M. Roseboom, PRO-MPT Interim Management & Consultancy

